

Møte onsdag den 18. desember kl. 10

President: J ø r g e n K o s m o

D a g s o r d e n (nr. 33):

1. Spørretime
 - muntlig spørretime
 - ordinær spørretime (nr. 6)
2. Referat

Presidenten: Representanten Olav Gunnar Ballo vil framsette et privat forslag.

Olav Gunnar Ballo (SV): Jeg vil framsette et forslag på vegne av Karin Andersen, Sigbjørn Molvik og meg selv om de akuttmedisinske kommunikasjonsentralers framtidige struktur.

Presidenten: Representanten Magnhild Meltveit Kleppa vil framsette et privat forslag.

Magnhild Meltveit Kleppa (Sp): Eg vil på vegner av representantane Ola D. Gløtvold, Jorunn Ringstad, Rune J. Skjælaaen og meg sjølv få fremja forslag om å utsetja endring av praksis ved utskrivning av ferdigbehandla pasientar.

Presidenten: Forslagene vil bli behandlet på reglementsmessig måte.

S a k n r . 1

Spørretime

- muntlig spørretime
- ordinær spørretime

Muntlig spørretime

Presidenten: Stortinget mottok mandag meddelelse fra Statsministerens kontor om at følgende regjeringsmedlemmer vil møte til muntlig spørretime:

- statsminister Kjell Magne Bondevik
- statsråd Børge Brende

De annonserte regjeringsmedlemmer er til stede, og vi er klare til å starte den muntlige spørretimen.

De representanter som i tillegg til de forhåndspåmeldte ønsker å stille hovedspørsmål, bes reise seg.

– Vi starter da med første hovedspørsmål, fra representanten Jens Stoltenberg.

Jens Stoltenberg (A): Først vil jeg ønske statsministeren en riktig god jul, og så vil jeg gjerne stille ham et spørsmål. Det handler om strømprisene.

Strømprisene går nå kraftig opp. Mange kan oppleve økte strømgifter på 4 000–5 000 kr, og mange kan oppleve enda kraftigere økninger. Den grunnleggende årsaken til det er at vi bruker mer strøm i Norge enn vi selv greier å produsere. Da må vi både gjennomføre energisparetiltak for å dempe veksten i forbruket og skaffe mer

strøm. Men begge deler tar noe tid, så de som får problemer, ikke minst de som fra før av har minst, fattige, uføretrygdede og pensjonister, må vi hjelpe gjennom vinteren. Da handler det om mer kortsiktige avbøtende tiltak.

Arbeiderpartiet har pekt på to ting. Det ene er en kraftig bedring i bostøtteordningen. Regjeringen har foreslått 450 kr mer pr. år. Det er altfor lite og omfatter altfor få mennesker i forhold til de store gruppene som vil bli rammet.

Mitt spørsmål er om statsministeren er fornøyd med 450 kr pr. år.

Statsminister Kjell Magne Bondevik: For det første vil jeg kvittere tilbake til Arbeiderpartiets leder og ønske en riktig god jul. Det har vært et spesielt år for mange, også for Stoltenberg, som jeg for øvrig gratulerer med – jeg har gjort det før – at han gjennom dette året har blitt partileder. Den første jul som leder i Arbeiderpartiet, det blir sikkert en god jul.

Når det gjelder strømprisene, bekymrer det også Regjeringen at disse har blitt så høye. Dette hadde olje- og energiministeren en redegjørelse om i Stortinget i går, og partiene gav uttrykk for sine reaksjoner på den. Jeg er enig i at det å få balanse i kraftmarkedet bare kan skje ved langsiktige tiltak som bringer mer kraft inn i vår produksjon. Nå har vi et fritt energimarked i Norden, så dette er også avhengig av import i perioder hvor vi har behov for det. Overføringsnettet og kapasiteten på det er også for dårlig, som en medvirkende faktor.

Regjeringen har, som statsråden redegjorde for i går, for det første foreslått en økning av sjablongtilskuddet for lys og varme innenfor bostøtteordningen. Det er jo interessant at Arbeiderpartiet nå synes at dette er for beskjedent, når Arbeiderpartiet faktisk foreslo å avvikle denne ordningen i sitt forslag til budsjett for 2001. Men takket være det etter hvert berømte budsjettforliket på Plaza fikk sentrumspartiene brakt inn igjen denne ordningen, som vi nå kan nyttiggjøre oss og målrette tiltakene mot.

Utover dette vil Regjeringen gå inn med 20 mill. kr til informasjonstiltak for NVE, til veiledning for forbrukerne i markedet, slik at de også kan finne fram til tiltak som vil redusere strømregningen. Men vi kommer til å følge dette videre utover vinteren og vil selvsagt ha kontinuerlig til vurdering eventuelle flere tiltak.

Jens Stoltenberg (A): Det er typisk for statsministeren å vise til det som skjedde på Plaza høsten 2000, for å forsvare Regjeringens manglende handlekraft vinteren 2003.

Vi foreslo for det første en omlegging av bostøtteordningen, og vi foreslo mer penger til bostøtte både for 2002 og 2003. Men det avgjørende nå er at det er et akutt behov for å gjøre noe for titusener av mennesker som kommer til å slite med en ekstraregning på 4 000–5 000 kr til oppvarming og lys i norske hjem. Og der er en økning i bostøtten på litt over 30 kr pr. måned for en veldig begrenset gruppe altfor lite.

Det andre er at mange risikerer å få dobbelt smell – først økte strømgjeldninger og deretter at de må betale skyhøye renter på kassakreditt, avbetalingskjøp i kraftselskapene, som nå sier at kundene kan få betalingsutsettelse, men at de da må betale 15–20 pst. rente. Arbeiderpartiet mener at vi både må styrke bostøtteordningen og gå inn med garantier eller andre ordninger som gjør at de kredittene kraftselskapene gir, skal ha en rente om lag på linje med husbankrenten.

Statsminister Kjell Magne Bondevik: Så vidt jeg vet, har Arbeiderpartiet levert et Dokument nr. 8-forslag, og det vil bli underlagt normal behandling i Stortinget hvor de forslag Stoltenberg nå nevnte, vil bli tatt under vurdering. Jeg skal ikke nå foregripe behandlingen av det.

Når det gjelder bostøtteordningen, skjer det ytterligere bedringer i neste års budsjett. Bostøtteordningen for vanskeligstilte barnefamilier forbedres ved at det ikke lenger stilles krav om at boligene er finansiert gjennom Husbanken. Der vil om lag 5 000 flere vanskeligstilte barnefamilier med lave inntekter og høye utgifter få hjelp. Dette er for øvrig også ett av flere tiltak i Regjeringens fattigdomsplan, som jo i budsjettet for 2003 har fått bred tilslutning i Stortinget. De tiltak vi foreslo både for 2002 og nå ytterligere for 2003, er nettopp rettet mot de grupper som trenger det aller mest, og de trenger det ikke minst i en situasjon med høye strømpriser.

Presidenten: Det er svært mange som har tegnet seg til oppfølgingsspørsmål. Presidenten vil tillate tre oppfølgingsspørsmål. Det første er fra representanten Carl I. Hagen.

Carl I. Hagen (FrP): Som Jens Stoltenberg sa, er de høye strømprisene et resultat av mangelfull balanse mellom etterspørselen etter strøm og produksjonskapasiteten i Norge. Mangelfull produksjonskapasitet skyldes regjeringspartiene, Arbeiderpartiet og særlig SV, som gjennom mange år har lyttet til delvis hysteriske verneinteresser og redusert de planer og søknader om kraftutbygging som har kommet. Nå får man et resultat av at de øvrige partier i realiteten har prioritert spesielle mindre grupper på bekostning av å sikre en forsvarlig strømforsyning til landets innbyggere, noe Fremskrittspartiet har stemt for hele tiden. Vi har vært imot at vi ikke skal bygge ut mer kraftproduksjon. Vi burde for lengst vært ferdige med å bygge ut også konvensjonelle gasskraftverk, som de øvrige partier i realiteten har stoppet.

Kan vi forvente at den nye regjeringen Bondevik nå legger om denne linjen, slik at vi får en markert utbygging av kraft i årene fremover?

Statsminister Kjell Magne Bondevik: Regjeringen vil føre en offensiv energipolitikk, men den skal også være miljøvennlig.

Når det gjelder gasskraftverk, kjenner Stortinget godt til den motsetningen som er på det punkt. Vi har akseptert at de tre foreliggende søknadene når det gjelder gass-

kraftverk, kan realiseres som et ledd i et kompromiss i Sem-erklæringen, men selskapene har jo selv så langt ikke villet gjøre det. Det skyldes bl.a. tidligere lave priser. Så det å tro at å åpne for en rekke konvensjonelle gasskraftverk skal løse kraftsituasjonen, er lite realistisk.

Olje- og energiministeren har lansert målet om å frigjøre 10 TWh innen 2010, gjennom satsing på nye fornybare energikilder og energisparing. Vi vil utnytte eksisterende vannkraftverk bedre gjennom opprustning og utvidelser samt bygge flere småkraftverk, vi har lagt fram en strategi for økt bruk av gass, og vi satser betydelig på utvikling av CO₂-frie gasskraftverk. Dette er en offensiv strategi for bedre balanse i kraftmarkedet.

Presidenten: Sylvia Brustad – til oppfølgingsspørsmål.

Sylvia Brustad (A): Jeg er overrasket over at statsministeren ikke har en mer offensiv strategi eller tar dette problemet mer på alvor, verken i forhold til å ha en strategi for å få mer kraft inn på markedet eller å ta på alvor at mange mennesker i april kommer til å oppleve at regninga stiger med om lag 4 000–5 000 kr i gjennomsnitt. Det svaret vi har fått fra Regjeringa, er 450 kr mer i året. Det er altså en dråpe i havet i forhold til disse økningene. Det er satt inn 20 mill. kr til informasjonstiltak, men det hjelper jo ikke dem som får store problemer med å betale regningene over jul.

Som representanten Stoltenberg sa her, har vi levert inn flere forslag som kan avhjelpe den situasjonen. Og mitt spørsmål til statsministeren er: Vil statsministeren sørge for at hans partifeller her i huset vurderer dette seriøst, og at vi kan sikre at vi får til ordninger som gjør at folk ikke bare blir henvist til sosialkontoret – noe som faktisk vil bli en følge av dette hvis ikke Regjeringa er med på å foreta seg noe som helst?

Statsminister Kjell Magne Bondevik: Det er ingen forskjell på Arbeiderpartiet og regjeringspartiene når det gjelder å ta denne situasjonen på alvor. Det gjør Regjeringen. Jeg må konstatere at Arbeiderpartiet har hatt ansvaret for energipolitikken i mange år og har ikke truffet tiltak som har brakt den nå etterlyste balansen i kraftmarkedet.

Vi vil selvsagt også vurdere de forslag som fremmes i Stortinget, som jeg sa i et svar til representanten Stoltenberg. De tiltak vi allerede har foreslått, vil avhjelpe situasjonen noe for 75 000 husstander som er blant de vanskeligst stilte. Olje- og energiministeren har i tillegg tatt initiativ til et møte med kraftbransjen for å drøfte tiltak for forbrukere med liten betalingsevne. Vi bevilger altså 20 mill. kr til informasjonstiltak. Dette kan være veldig viktig for mange forbrukere, slik at de kan gjøre seg bedre kjent med mulighetene til energisparing og orientere seg på kraftmarkedet for å komme bedre ut av det. Og som jeg sa tidligere: Vi vil vurdere ytterligere tiltak.

Presidenten: Odd Roger Enoksen – til oppfølgingsspørsmål.

Odd Roger Enoksen (Sp): Det har på 1990-tallet vært bred enighet om en energipolitikk som innebærer at det er markedet som avgjør om det blir bygd ut ny kapasitet eller ikke – det er pris og etterspørsel. På store deler av 1990-tallet har vi hatt overskudd av kraft. Det er en situasjon som nå har snudd, og vi vil få en langvarig situasjon med underskudd på kraft. Med mindre myndighetene er villige til å gå inn med stimuleringsiltak for å få gjennomført enøktiltak, bygd ut ny kapasitet eller modernisert eksisterende kraftverk, vil det ikke komme til å bli bygd ut ny kapasitet med det prisbildet vi tradisjonelt har hatt. Derfor er det helt nødvendig at myndighetene går inn.

Men situasjonen i høst har altså vært at kraftverkene har eksportert store mengder strøm til Sverige i et tørrår. Vi har holdt svenskene med billig strøm. Nå er det norske forbrukere som betaler regningen for dette. Vi har tømt magasinene så langt som fram til november måned, til tross for mangel på vann. Og mitt spørsmål til statsministeren blir: Har Regjeringen i det hele tatt tenkt å sette i verk tiltak for å sikre forsyningssituasjonen i tørrår, slik som vi har hatt i år?

Statsminister Kjell Magne Bondevik: Jeg mener at jeg nå var inne på den offensive energipolitikken som olje- og energiminister har gjort rede for. Den vil bidra til å bringe bedre balanse i markedet.

Når det gjelder det frie energimarkedet i Norden, som nå representanten Enoksen refererte til, er dette begrunnet i energiloven, som i sin tid ble foreslått av en senterpartistatsråd, nemlig Eivind Reiten, og som i hovedsak har fungert godt. Jeg undrer meg på om noen har tenkt å reversere det frie energimarkedet i Norden og endre energiloven. Det tror jeg ikke er veien å gå. Som representanten Enoksen sa, har dette i lange perioder fungert veldig bra. Nå er vi inne i en ekstraordinær situasjon på grunn av lite nedbør i høst og en relativt tidlig og kald vinter. Vi må avhjelpe situasjonen for dem som har det vanskeligst, og jeg kan også opplyse at NVE nå vil gi dispensasjon fra forskrifter, slik at nettselskapene aktivt kan tilby månedlig fakturering til sine kunder for en avgrenset periode.

Odd Roger Enoksen (Sp): En åpenbar misforståelse, president!

Presidenten: Nei, det er ikke rom for å oppklare åpenbare misforståelser, det er oppfølgingsspørsmål og svar. Vi går til neste hovedspørsmål.

Carl I. Hagen (FrP): Jeg har også et spørsmål til statsministeren. Dette dreier seg også om kraftprisen, men har en helt annen vinkling, nemlig det faktum at staten nå får betydelige merinntekter som følge av de høye strømprisene, og at vi fremdeles har en skyhøy elavgift. Statsministeren sa i finansdebatten i 1999 følgende:

«Det går ikke an å se elavgiften isolert fra strømprisen generelt. Faktum er at vi i Norge i dag har en svært

billig strøm. Det vil det også bli etter denne økningen av elavgiften ...»

I den samme debatten sa Venstres hovedtalsmann at prisen på energibruken må opp. Han ønsket altså høyere priser, det samme som SV alltid har ønsket, for å tvinge husholdningene til å bruke mindre strøm. Men statsministeren har altså sett elavgiften sammen med strømprisen. Er det ikke da en naturlig konsekvens av det prinsippet statsministeren har hevdet flere ganger, at vi nå reduserer elektrisitetsavgiften vesentlig, og eventuelt fjerner den midlertidig, for å få lavere priser med en gang?

Statsminister Kjell Magne Bondevik: Nå har Stortinget nettopp vedtatt statsbudsjettet for 2003, inklusiv elavgiften. Jeg synes det ville være underlig om statsministeren noen dager etter at dette har skjedd, står og sier at nå skal vi endre en del av et budsjettopplegg som har fått flertall her i Stortinget. Det er riktig at en til en viss grad må kunne se elavgift og strømpris i sammenheng, derfor forsvarte jeg også en økning av elavgiften under sentrumsregjeringens tid. I fjor, det første året med Samarbeidsregjeringen, foreslo vi, så vidt jeg husker, en redusert elavgift. Jeg synes vi må se utviklingen over noe lengre tid før en igjen begynner å gå løs på elavgiften. Vi kan ikke begynne å forandre en del av et budsjett noen få dager etter at det er vedtatt.

Det er riktig at staten sannsynligvis nå vil få økte inntekter på grunn av strømprisene en stund, men det er også andre skatter og avgifter som beveger seg. Utviklingen i norsk økonomi og verdensøkonomien kan bety at vi kan få lavere inntekter enn prognosert på andre områder, slik at en kan ikke se en inntektsøkning isolert. Hvordan dette bildet utvikler seg når det gjelder budsjettets inntektside, vil vi som vanlig komme tilbake til i revidert nasjonalbudsjett. Mitt tips er at det vil være både pluser og minuser på budsjettets inntektside etter et halvt år.

Carl I. Hagen (FrP): Hovedbakgrunnen for budsjettet var en vurdering av de økonomiske utsikter sist mai, juni, juli og muligens frem til august. Tingene har altså endret seg vesentlig. I nasjonalbudsjettet ble det lagt til grunn en viss vurdering, selvsagt også av strømpriser. Nå opplever jo det norske folk i realiteten en økning i skatter og avgifter. Alle husholdninger får en høyere utgiftsvekst, delvis direkte til staten i form av strømprisen. Er det ikke da naturlig å holde på de forutsetninger som var for det budsjettet som nå ble vedtatt, nemlig å redusere elavgiften og eventuelt også momsen på elektrisitet, til det som var forutsetningene for budsjettet da det ble behandlet? Dette har endret seg nå bare på noen uker, en dramatisk endring, og da burde man, hvis man skulle legge vekt på det som var planen med statsbudsjettet og nasjonalbudsjettet, reversere, sette ned igjen den skyhøye strømprisen til husholdningene.

Statsminister Kjell Magne Bondevik: Jeg tror alle forstår at hvis en skulle drive og revidere budsjettet annenhver uke ut fra ting som har skjedd, ville en komme en helt galt av gårde. En statsminister kan ikke stå i Stor-

tinget like etter at Stortinget har vedtatt et budsjett, og si at nå forandrer vi på det. Vi har klare prosedyrer for når en revurderer budsjettene hvis forutsetningene over noe lengre tid blir forandret, og det er først og fremst i forbindelse med revidert nasjonalbudsjett. Det er, og det ligger i navnet, en revisjon av budsjettet. Da vil vi også selvsagt kunne komme tilbake til dette, hvis en ser at her har utgiftsbildet blitt et helt annet enn forutsatt, og da ikke bare over noen uker, men over noen måneder.

Men jeg vil også minne om at etter at budsjetttramme- ne ble vedtatt i Stortinget, har vi fått, gledeligvis, en rentesenking på en halv prosent, noe som letter økonomien for mange husholdninger, for kommunene med ca. 400 mill. kr, og for bedrifter. Men vi endrer selvsagt ikke på budsjettoplegget ut fra det.

Presidenten: Det blir tre oppfølgingsspørsmål – først Heidi Sørensen.

Heidi Sørensen (SV): I Norge bruker vi ca. en tiendedel av det vi tar inn på elavgift, til støttetiltak til enøk og nye fornybare energikilder. Det som gjør at norske husholdninger rammes så hardt av svingningene i strøemarkedet, er at vi er så ensidig avhengige av strøm til oppvarming. I Sverige bruker man deler av det man tar inn i elavgift, til å gi støtteordninger til folk som er ensidig avhengige av strøm til oppvarming. Installerer man en varmepumpe, får man 8000 kr, installerer man vannbåren varme, får man 20 000 kr, og gjør man som jeg har gjort og kjøper en pelletskamin, får man 8000 kr. SV har foreslått lignende støttetiltak: at vi bruker litt av elavgiften og hjelper dem som er ensidig avhengige av strøm til oppvarming, til å få en mer fleksibel og miljøvennlig oppvarmingskilde. Jeg vil spørre statsministeren om han vil være med på slike ordninger og innrette elavgiften slik at den første kilowatten vi kjøper, koster mindre enn den siste.

Statsminister Kjell Magne Bondevik: Jeg kan ikke rett fra talerstolen på sparket nå ta stilling til alle de enkeltforslag fra Sverige som Heidi Sørensen nevnte eksempel på, og det å øremerke inntekter over til bestemte utgiftsformål er jo en ordning som Stortinget generelt er tilbakeholdent med. Det avgjørende er jo ikke om det kommer fra elavgiften, men at det kommer økte tilskudd til utvikling av alternativ energi til enøktiltak. Vi har satt betydelig på dette i de senere år, det har vært en klar økning over flere år, og det har jeg også jobbet sterkt for enten jeg har vært i regjering eller jeg har vært i storting. Vi har fått opprettet Enova, som vil bli et veldig viktig instrument når det gjelder slike tiltak som representanten Sørensen her nevnte. Generelt tror jeg SV og Regjeringen på dette området er på linje, og så får vi fortsette å diskutere konkrete enkelttiltak.

Presidenten: Rolf Terje Klungland – til oppfølgingsspørsmål.

Rolf Terje Klungland (A): Det bør ikke overraske noen at vi har en lønnskakerfiendtlig regjering. De har nå utvidet overtidsrammen, de går inn for å svekke stillingsvernet, de har et ønske om å svekke sykelønnsordningen, og i går var olje- og energiministeren her og sa at han ville bruke arbeidstakere som en innsatsfaktor i energipolitikken. Han oppfordret faktisk storforbrukere, særlig kraftintensiv industri, til å stoppe sin produksjon, slik at de kunne selge strømmen. Så har vi sett gjennom media at det ikke er sikkert at de som blir permittert eller oppsagt fra disse bedriftene, vil få ledighetstrygd engang. Synes statsministeren at det er en rett politikk å bruke lønnskakere i denne mangelfulle energipolitikken som Regjeringen fører?

Presidenten: Presidenten er sterkt i tvil om dette har noe med hovedspørsmålet å gjøre.

Statsminister Kjell Magne Bondevik: Ja, jeg må nok også si at jeg er sterkt i tvil om det, og det var jo en framstilling av Regjeringens politikk som på punkt etter punkt var misvisende og feil.

For det første er dette selvsagt ikke en lønnskakerfiendtlig regjering. Vi har ført en økonomisk politikk nå som sammen med andre faktorer har bidratt til en rentereduksjon. Det er lønnskakervennlig.

Vi er i gang med et inntektspolitisk samarbeid med organisasjonene i arbeidslivet, bl.a. lønnskakerorganisasjonene. Det er lønnskakervennlig.

Vi har ikke noe ønske om å svekke sykelønnsordningen. Derfor er vi i gang med et prosjekt for et inkluderende arbeidsliv for å forsøke å få ned den raske økningen i sykelønnsutgiftene uten å gripe inn i lønnskakerne rettigheter. Vi har ikke tenkt å bruke lønnskakerne på en slik tendensløs måte som representanten Klungland nå gav inntrykk av, og jeg er også overbevist om at olje- og energiministeren ikke vil kjenne seg igjen i den beskrivelsen.

Presidenten: Øyvind Vaksdal – til oppfølgingsspørsmål.

Øyvind Vaksdal (FrP): I olje- og energiministerens redegjørelse i går fikk vi høre at Regjeringens tiltak for å bøte på de høye strømprisene var noen få hundrelapper i økt bostøtte for vanskeligstilte, og at man skulle kaste bort 20 mill. kr på en informasjonskampanje. Dette kan vel bare karakteriseres som en provokasjon mot det norske folk. Regjeringen og stortingsflertallet har nå, på tross av utallige advarsler fra Fremskrittspartiet, ført oss inn i en strømkriser med priser som tvinger stadig flere til å gå på sosialkontoret, og samtidig som folk der ute må blø som bare det, håver den norske stat – den rikeste stat i verden – inn ekstramilliarder bl.a. i form av moms. Er statsministeren komfortabel med en slik situasjon, og hva vil han konkret gjøre for å pløye disse ekstramilliardene tilbake til det norske folk?

Statsminister Kjell Magne Bondevik: Som jeg har gitt uttrykk for flere ganger, er ingen komfortabel med en situasjon hvor strømprisen er så høy. Det skyldes, som jeg har gitt uttrykk for tidligere, en nedbørsfattig høst og en relativt tidlig og kald vinter. Da kan slike situasjoner oppstå. Vi treffer nå tiltak for å avbøte problemer for dem som kommer vanskeligst ut, og vi fører en energipolitikk som på lengre sikt vil gi bedre balanse. Vi er ikke for Fremskrittspartiets politikk – vi kan vel ikke kalle det kraftsosialisme, siden det dreier seg om Fremskrittspartiet, men en tilsvarende politikk – som etter mitt syn er lite miljøvennlig, og Samarbeidsregjeringen tar miljøet på alvor. Det har med framtidige generasjoner å gjøre.

Når det gjelder milliardinntekter, må jeg minne representanten om at det er ulike faktorer i norsk og internasjonal økonomi som gjør at inntekter kan svinge både opp og ned. Det får vi en oversikt over når vi kommer til revidert nasjonalbudsjett. Vi kan ikke i dag si hvordan dette inntektsbildet utvikler seg.

Presidenten: Da går vi videre til neste hovedspørsmål. For øvrig er ikke kraftsosialisme noe ukvemsord.

Kristin Halvorsen (SV): Jeg vil gjerne stille et spørsmål til statsministeren.

I gårstdagens kveldsnummer av Aftenposten sier Marit Solli, som er leder for Slumstasjonen i Oslo, at de merker en sterk pågang når det gjelder folk som virkelig sliter foran jul, og som trenger ekstra matposer fra Frelsesarmeen for å få julen til å gå rundt. «Brukerne er blitt 50 prosent flere siden 2000», melder Frelsesarmeens slumstasjon, og Kirkens Bymisjon melder også om det samme. Det er altså flere som nå sliter med det vi kan kalle direkte fattigdom, i ett av verdens rikeste land. Hva mener statsministeren om denne situasjonen?

Statsminister Kjell Magne Bondevik: Jeg mener at det er vårt velferdssamfunn uverdige at det fortsatt er så mange som er fattige i Norge, og som har slike problemer som representanten Kristin Halvorsen nå refererte til. Jeg skal for øvrig selv senere i dag besøke en av de organisasjonene som Kristin Halvorsen nevnte, nemlig Kirkens Bymisjon, som gjør et imponerende arbeid på dette området. Jeg tror vi trenger de frivillige organisasjonene, som når fram til de aller mest vanskeligstilte, i tillegg til det som vi kan gjøre fra myndighetenes side.

Samarbeidsregjeringen har som kjent truffet tiltak i 2002-budsjettet for å komme fattige til hjelp utover det Stoltenberg-regjeringen foreslo, bl.a. økte vi barnetillegget til uføretrygdene, vi økte satsene i den veiledende sosialhjelpsordningen, prisjusterte tilskuddet til lys og varme i bostøtteordningen, som ikke var gjort på lang tid, og der Arbeiderpartiet faktisk foreslo avvirket sjablongtilskuddet, og vi styrket bostøtteordningen. Vi har også flere tiltak på gang for 2003, som jeg er sikker på at representanten er oppmerksom på, bl.a. styrking av oppfølgingstjenesten for bostedsløse, som vi har mange av i Oslo, en forbedring av bostøtteordningen for vanskeligstilte barnefamilier, tilskudd til storbytiltak for ungdom, tiltak

mot fattigdom gjennom frivillige organisasjoners arbeid. Dette er presentert for Stortinget i statsbudsjettet for 2003 og i den mer langsiktige fattigdomsplanen. Og dette er nettopp ut fra at vi har den samme uro som representanten Halvorsen, nemlig at det fortsatt er altfor mange i vårt eget samfunn som faller igjennom i våre velferdsordninger.

Kristin Halvorsen (SV): Det må jo være en skikkelig fallitterklæring for denne regjeringen når det ikke bare er slik at man ikke klarer å avskaffe fattigdommen, men at den faktisk øker. For selv om statsministeren er for frivillige organisasjoner, kan det vel ikke være en målsetting for Regjeringen at Kirkens Bymisjon, Frelsesarmeen og andre som gjør et helt nødvendig og viktig arbeid, skal få mer å gjøre fordi det offentlige svikter. Og det er det som er situasjonen. Mange av dem som kommer til Frelsesarmeen eller til Kirkens Bymisjon, har blitt avvist på sosialkontoret. De har ingen mulighet til å få en krone ekstra til jul på sosialkontoret, og det er bakgrunnen for at de kommer. Dette er ikke en jubelgang for dem som er fattigst blant oss. Det oppleves som uverdige og vanskelig å gå på endestasjonen for de fattige, som er Frelsesarmeen.

Jeg har en konkret utfordring til statsministeren. Det er slik i dag at det er opp til kommunene om folk får et ekstra bidrag fra sosialkontorene til jul. (Presidenten klubber.) De aller fleste av oss andre får halvt skattetrekk fordi man tar høyde for at vi har ekstrautgifter til jul, men det gjøres ikke overfor sosialklienter. Ønsker Regjeringen å bidra til at alle kommuner gir et ekstra bidrag til sine sosialklienter i forbindelse med julen?

Presidenten: Jeg må be representantene om å ha respekt for taletiden. Det er den eneste måten vi kan greie å avvikle dette på med noenlunde likeverdige forhold.

Statsminister Kjell Magne Bondevik: Slike tiltak er jeg overbevist om at de som sitter ved sosialkontorene, absolutt tenker på selv. Jeg kan ikke gå ut med et dekret herfra i dag om dette, men sosialkontorene i kommunene som sitter nær og har besøk av klientene, tror jeg er de nærmeste til å vurdere det, slik at alle får feire en mest mulig verdig jul.

Noe av det som virkelig opprører meg når jeg går rundt i Oslo – og jeg har også vært ute med Frelsesarmeen nå nylig – er de bostedsløse, de som ikke har tak over hodet. Neste år styrkes oppfølgingstjenesten for bostedsløse i de store byene med 30 mill. kr, og det er nettopp for å gi et håndslag til det arbeidet. Og det skal skje i samarbeid mellom frivillige og offentlige. Det er selvsagt ikke noe mål at Bymisjonen og Frelsesarmeen skal få mer å gjøre. Dette kommer i tillegg til de andre tiltakene som vi har foreslått i statsbudsjettet.

Presidenten: Det blir oppfølgingsspørsmål – Magnhild Meltveit Kleppa.

Magnhild Meltveit Kleppa (Sp): Er det slik at statsministeren står her og egentlig er fornøyd med Regje-

ringa sin innsats, når situasjonen vitterleg er slik at forskjellane aukar og det er fleire som ber om hjelp hos Frelsesarmeen, og Frelsesarmeen melder at dei faktisk får mindre i julegrytene sine i år enn tidlegare?

Det er eit alvorleg bakteppe når denne regjeringa faktisk har sørgd for at ved permittering er det fleire barnefamiliar som må yta meir. Det blir over nyttår press i retning meir overtid, det er fare for innstramming i sjukeløna, det er allereie gjort vedtak om mindre til barnetilsyn til einselege familiar, og vi kjenner situasjonen i kommunane.

Det er bra med ei fattigdomspakke, men ser ikkje statsministeren at dersom ein no reduserer dei måla ein har når det gjeld ytterlegare skattelette og lèt kontantstøtta gå berre til dei som ser etter barna sine heime, så vil ein ha mykje meir til dei som har minst?

Statsminister Kjell Magne Bondevik: Statsministeren blir aldri fornøyd med Regjeringens innsats før vi har fått skikkelig bekjempet de problemene som også representanten Kleppa nå tok opp. Jeg syntes det var flott at vi to kunne samarbeide i sentrumsregjeringen om den såkalte utjamningsmeldingen. Det la mye av grunnlaget for det Samarbeidsregjeringen har fulgt opp med, nemlig handlingsplanen til bekjempelse av fattigdom i Norge. Det er faktisk første gang en regjering har lagt fram en slik plan, og det kunne kanskje noen flere verdsette.

I 2003-budsjettet har vi foreslått en rekke tiltak på rusomsorgssektoren og i fattigdomsbekjempelse på om lag 400 mill. kr til sammen, som skal komme disse gruppene til gode. Jeg nevner flere tiltak på arbeidsmarkedsområdet, bl.a. for langtidssosialhjelpsmottakere, utvidet stønadsrett for enslige forsørgere under utdanning, styrking av oppfølgingstjenesten for bostedsløse, tiltak i storbyene, flere lavterskeltilbud i rusomsorgen, osv. – jeg kommer dessverre ikke lenger. Jeg synes kanskje man skulle konsentrere seg om dette istedenfor å bare angripe Regjeringens skatte- og avgiftspolitikkk.

Presidenten: Karin Andersen – til oppfølgingsspørsmål.

Karin Andersen (SV): Det som opprører SV, er at vi har en statsminister som tydeligvis er mer opptatt av planer og papir enn av virkeligheten og å prøve å gjøre noe med den. For virkeligheten er her den, i det som stod i Aftenposten Aften i går, om at fattigdommen øker på tross av de planene som er lagt fram.

I går bevilget Stortinget og Regjeringen 5,8 milliarder kr og syntes det var greit å bruke så mye mer på å forurense Barentshavet. Da ble alle feil tilgitt, mens de som går på sosialkontoret, skal behovsprøves og opplever uverdighet. Og mange av dem havner hos Kirkens Bymisjon og hos Frelsesarmeen.

Hvordan er det mulig for statsministeren å være en hjelpeløs tilskuer til at dette får lov til å utvikle seg i hans regjeringstid?

Statsminister Kjell Magne Bondevik: Jeg må nok si at jeg blir selv ganske opprørt når representanter står og

beskylder statsministeren for å være ufølsom og en hjelpeløs tilskuer – på et område hvor jeg faktisk har engasjert meg ganske sterkt. Jeg hadde håpet at jeg hadde kunnet slippe slikt.

Jeg må også nevne at de tiltakene jeg har referert for 2003, selvsagt ennå ikke har kunnet begynne å virke, fordi 2003-budsjettet begynner å virke fra 1. januar. Da går det ikke an å sette det opp mot situasjonen i dag.

Virkeligheten tror jeg faktisk at jeg også kjenner litt til. Jeg har besøkt Frelsesarmeen. Jeg skal i dag besøke Kirkens Bymisjon. Jeg kommer til å få et klart bilde av virkeligheten. Jeg har vært ute i Oslos gater sammen med dem som jobber der, så jeg kjenner noe av den virkeligheten, ikke bare gjennom beskrivelser i Aftenposten. Det er derfor denne regjering nå har lagt fram de mest omfattende tiltak som noen gang har blitt foreslått når det gjelder bekjempelse av fattigdom. Kanskje vi kunne konsentrere oss om å samarbeide om dem – og gjerne forsterke dem – istedenfor å komme med slike beskyldninger som jeg føler at jeg nå blir utsatt for.

Presidenten: Vi går videre til neste hovedspørsmål.

Hill-Marta Solberg (A): Jeg har også et spørsmål til statsministeren.

Jeg finner det nødvendig å følge opp med et spørsmål om situasjonen på energimarkedet, først og fremst fordi statsministeren svarer svært unnnvikende både når det gjelder spørsmålet om dem som er fattige og vil få problemer med en kraftig økning i strømprisen, og med hensyn til de problemene som en del industriarbeidere nå står overfor, også som følge av strømprisen. Statsministeren velger i kjent stil å vise til at Arbeiderpartiet jo har hatt innflytelse, og at vi har hatt en industriminister som het Eivind Reiten, og som kom fra Senterpartiet.

Ifølge min hoderregning har statsminister Bondevik vært statsminister i Norge i tre og et halvt av de siste fem år. Og da er mitt enkle spørsmål: Har ikke da statsministeren ansvar for den situasjonen vi nå har når det gjelder tilgang på strøm i markedet, og også for situasjonen for dem som vil bli rammet av en kraftig økning i strømprisen?

Statsminister Kjell Magne Bondevik: Jo, jeg kan forsikre representanten Solberg at statsministeren er seg sitt ansvar fullt bevisst, og jeg vet også hvor lenge jeg har sittet som statsminister. Men andre som også har hatt ansvar, kan heller ikke løpe fra det. Vi får ta ansvaret, vi som har hatt ansvar, for energipolitikken, for sosialpolitikken og for tiltak for å bekjempe fattigdom. Når det gjelder det siste, mener jeg faktisk at denne regjeringen har gjort mer – og det viser fakta – enn noen tidligere regjering har gjort. Så jeg løper ikke fra det ansvaret i det hele tatt. Men det at vi har hatt en uvanlig nedbørsfattig høst, og det at vi fikk en relativt tidlig og kald vinter, kan vel ikke statsministeren alene ta ansvaret for. Men energipolitikken og tiltak for å avbøte den vanskelige situasjonen dette skaper for mange, har selvfølgelig landets regjering sammen med Stortinget ansvaret for, og det an-

svaret er statsministeren seg fullt ut bevisst. Det er også derfor vi foreslår de tiltak som jeg har redegjort for i tidligere svar.

Hill-Marta Solberg (A): Det var jo godt å høre at statsministeren tar det ansvaret, etter at han har brukt de fleste av sine svar til å peke på alle andre som har og burde ta ansvar.

Jeg har registrert at det mest konkrete svaret statsministeren og Regjeringen har til dem som vil få problemer med strømregningen, er 30 kr mer i måneden i bostøtte. Jeg synes ikke statsministeren så langt har svart på om han selv tror at det er en tilfredsstillende måte å hjelpe de menneskene på som vil få en økning på kanskje 4 000–5 000 kr på strømregningen sin i april.

Statsminister Kjell Magne Bondevik: Jeg har redegjort for ytterligere tiltak utover det. Jeg har redegjort for tiltak for å veilede kundene på energimarkedet, som faktisk kan bety store innsparinger i forhold til de strømregninger mange har i dag. Jeg har redegjort for at statsråden har tatt initiativ til et møte med kraftselskapene for å bistå dem som kommer vanskeligst ut. Jeg har redegjort for at det blir gitt dispensasjon fra forskriften, slik at nettselskapene aktivt kan tilby månedlig fakturering til sine kunder i en avgrenset periode framover, noe som kan avhjelpe i en ekstraordinær og vanskelig situasjon. Jeg har også redegjort for at Regjeringen fortløpende vil vurdere ytterligere tiltak. Svaret mitt gikk altså ikke bare på det ene punktet, slik representanten Solberg gav uttrykk for.

Presidenten: Presidenten tillater tre oppfølgings-spørsmål – først Trond Giske.

Trond Giske (A): Ett av de tiltakene som Regjeringen har nevnt for å avhjelpe kraftsituasjonen, er at storforbrukere av energi, altså industrien, enten skal legges ned virksomheten eller permittere sine ansatte. Energiministeren sa i sin redegjørelse i går at kraftintensiv industri har mulighet til å selge kraft til markedet hvis de reduserer virksomheten i vinter. Og jeg går ut fra at med fortsatt høye priser vil flere bedrifter vurdere sitt kraftforbruk i vinter. I klartekst betyr det at de ansatte enten skal sies opp eller permitteres, gå ut i arbeidsløshet, og at det skal være måten å løse kraftkrisen på. Derfor synes jeg det var ganske merkelig å høre statsministeren avvise spørsmålet om man faktisk bruker ansatte i industrien som innsatsfaktor for å løse energikrisen. Det er jo nettopp det olje- og energiministeren faktisk sier.

Mitt spørsmål til statsministeren er: Mener også han at man skal skyve ytterligere tusenvis av industriarbeidere ut i arbeidsløshet for å løse kraftproblemene i Norge?

Statsminister Kjell Magne Bondevik: Nei, vi kommer ikke til å bruke økt arbeidsledighet som et virkemiddel for å redusere strømprisene. Det kan jeg trygt forsikre om. For denne regjering er full sysselsetting et hovedmål, det er hele hovedlinjen bak vårt budsjett.

Det kan være bedrifter som er i en situasjon hvor de har kraft til salgs. De skal ikke skyve mennesker ut i arbeidsledighet for å få det til, men de kan være i en situasjon hvor de har ledig kraft til salgs. Det kan avhjelpe situasjonen. I slike tilfeller kan det selvsagt være fornuftig. Men det er noe annet enn å bruke arbeidsledighet aktivt som et virkemiddel for å redusere strømprisene.

Presidenten: Øyvind Vaksdal – til oppfølgings-spørsmål.

Øyvind Vaksdal (FrP): Stortinget fikk i går en redegjørelse fra olje- og energiministeren om den prekære situasjonen i kraftmarkedet. På tross av ekstremt høye strømpriser som tvinger flere og flere på sosialkontoret, har åpenbart Regjeringen ikke forstått alvoret i situasjonen. Man skal fortsette sin endeløse ørkenvandring i håp om at bare folk bruker mindre strøm, skal alt ordne seg. Og man har dessverre ennå den samme klokkeetro på at såkalt alternative energikilder skal berge situasjonen, dette til tross for at det åpenbart ikke har virket. Fra Fremskrittspartiets side har man gjennom mange år advart mot at denne situasjonen ville oppstå, men man har dessverre talt for døde ører.

Vil statsministeren nå som Regjeringens sjef vise handlekraft og skjære igjennom, slik at vi kan få økt kraftproduksjonen og derigjennom få billigere strøm – selvfølgelig i tillegg til å senke avgiftene – slik at folk kan leve med strømregningen?

Statsminister Kjell Magne Bondevik: Representanten Vaksdals påstand om at Regjeringen ikke har forstått alvoret, blir ikke riktigere selv om den gjentas. Regjeringen har forstått alvoret, og vi tar dette like alvorlig som partiene på Stortinget.

Jeg har redegjort for både de kortsiktige og de langsiktige tiltakene Regjeringen går inn for. Jeg er klar over at de ikke på alle punkter sammenfaller med Fremskrittspartiets politikk, men det betyr jo ikke at Fremskrittspartiets energipolitikk, og enda mindre dets miljøpolitikk, er bedre enn Samarbeidsregjeringens politikk.

Vi setter inn økte tiltak i forbindelse med bostøtteordningen, når det gjelder informasjonstiltak, og når det gjelder betalingsterminer for forbrukerne. Vi er også villige til å vurdere ytterligere tiltak, både de som måtte bli foreslått i Stortinget, og fortløpende på annen måte. Vi kan komme tilbake til det. Men å la elavgiften nå bli en slags jojo like etter at Stortinget har vedtatt den, synes jeg ikke er riktig.

Presidenten: Det blir oppfølgings-spørsmål – Marit Arnstad.

Marit Arnstad (Sp): Jeg merker meg at Regjeringen vil satse på ytterligere informasjonstiltak og enøktiltak, og det er bra. Ikke alle de tiltakene statsministeren nevner, er helt nye, men de er allikevel bra.

Jeg tror også samtidig at det er behov for å tenke nytt når det gjelder energiutviklingen framover. Mange av de

tiltakene vi nå setter inn, går til å bygge ut vindkraft, til å bygge ut varmeløsninger, og de går i forhold til bransjer, næringsliv og industri. Svært få av tiltakene er rettet mot forbrukerne.

Skal man skape en miljøvennlig energipolitikk i årene framover, må man kombinere miljøvennlighet og forbrukervennlighet. Derfor synes jeg det var litt for enkelt at statsministeren nå avviste spørsmålet om en øremerking av elavgiften til tiltak overfor husholdningene, fordi det burde nettopp være et av de tiltakene som Regjeringen nå må vurdere. Hvorfor kan ikke folk få lov å se at en del av den avgiften de betaler inn, kan brukes når de selv velger å opptre miljøvennlig og energigivning, f.eks. når de installerer vannbåren varme? Og hvorfor kan de ikke også få et skattefradrag for den typen investeringer?

Statsminister Kjell Magne Bondevik: Jeg skal ikke nå fra talerstolen avvise ytterligere gode tiltak. Og det å se sammenhengen mellom miljøvennlighet og forbrukervennlighet, altså at det skal lønne seg for den enkelte å opptre miljøvennlig, er jeg enig i er et godt prinsipp. Om en gjør det ved å begynne å øremerke deler av elavgiften til overføring til bestemte energisparings- og enøktiltak, er jeg litt mer i tvil om. Men jeg skal som sagt ikke kategorisk avvise det. Vi kan gjerne drøfte det videre, men jeg er jo kjent med at Stortinget generelt er tilbakeholdent med å øremerke bruk av inntekter fra bestemte avgifter. Det legger jeg til grunn. Men, som sagt, både i miljøets og forbrukernes tjeneste skal vi vurdere slike forslag. Det vil uansett ikke kunne avhjelpe den situasjonen vi er oppe i i vinter.

Presidenten: Vi går videre til neste hovedspørsmål.

Åslaug Haga (Sp): Jeg vil også få stille spørsmål til statsministeren.

Sterke krefter ønsker en omkamp om norsk EU-medlemskap. Norsk EU-medlemskap vil få store konsekvenser for Norge. Norsk landbruk vil gjennomgå strukturendringer som vil få omfattende følger, ikke bare for bønder, men også for det kulturlandskapet som de fleste av oss er glad i.

Norsk hav vil bli EU-hav, og vi vil bli underlagt et fiskeriregime som ikke er bærekraftig. Det er naivt å tro at Norge vil kunne bli EU-medlem uten å avgi fiskeressurser.

Vi vil måtte føre en økonomisk politikk som ikke er tilpasset vår økonomiske situasjon, noe som vil føre til høyere arbeidsledighet. EU-medlemskap vil bety ytterligere sentralisering av makt til byråkratiet i Brussel; demokratiet og folkestyret vil tape.

Uttalelser fra statsministeren og andre sentrale Kristelig Folkeparti-politikere gir grunnlag for å spørre om Kristelig Folkeparti er på glid i EU-saken. Mener statsministeren at det på den bakgrunn jeg har nevnt, er nødvendig for Kristelig Folkeparti å endre syn på medlemskapsspørsmålet?

Statsminister Kjell Magne Bondevik: Selv har jeg vært og er motstander av norsk EU-medlemskap, og

mange av de begrunnelsene som representanten Haga nevnte nå, er også mine. For meg er dette et spørsmål om avveining av fordeler og ulemper ved de ulike tilknytningsformer. De ulempene som representanten Haga nå nevnte, har for meg vært større enn fordelene ved et EU-medlemskap.

Derfor har jeg også ment at EØS-avtalen har vært god for Norge, sannsynligvis i motsetning til representanten Haga! Jeg tror vi hadde vært i en ytterst alvorlig situasjon hvis vi ikke hadde hatt EØS-avtalen, slik Senterpartiet ønsker, fordi den har gitt våre bedrifter like konkurransevilkår på det store indre marked, som nå for øvrig blir enda større. Men den gir oss større frihet enn et EU-medlemskap, og den har på en måte fungert som et nasjonalt kompromiss mellom dem som ikke engang ville ha EØS-avtalen, og dem som ville ha EU-medlemskap.

Men ethvert seriøst politisk parti må gjennomdrøfte denne situasjonen med visse mellomrom hvis det skjer fundamentale endringer. Kristelig Folkeparti skal på vanlig måte behandle sitt program på landsmøtet våren 2005. Representanten Haga og andre kan være helt trygge på at vi står på det vi har lovt velgerne i det programmet vi nå har, nemlig at vi står for EØS-avtalen som tilknytningsform til EU og er imot medlemskap. Sem-erklæringen gjør det også klart at hvis noen skulle forsøke å forandre dette i den perioden denne regjering eksisterer, er grunnlaget for Regjeringen borte.

Men vi må også være så pass åpne og nyanserte at vi er villige til å foreta vurderinger hvis det skjer fundamentale endringer i Europa. Jeg har ikke dermed sagt at det leder til en annen konklusjon, men jeg synes det ville være litt underlig hvis en ikke er villig til å gå inn i en avveining av fordeler og ulemper når en ser at Europa-kartet blir helt annerledes, og at også små land, bl.a. de baltiske, nå er på vei inn i EU.

Åslaug Haga (Sp): Dersom Norge skulle bli EU-medlem, ville vi også måtte delta i Den økonomiske og monetære unionen. I økonomisk forstand er Norge et annerledesland. Vi har svært lav arbeidsledighet sammenliknet med de fleste EU-landene, og vi har et høyt aktivitetsnivå i økonomien. Vi har altså helt andre økonomiske utfordringer enn det de fleste EU-landene har. Jeg vil derfor spørre statsministeren om hva han mener at norsk tilknytning til euro og ØMU vil bety for arbeidsledigheten i Norge. Hva vil det bety for budsjettbalansen i form av velferdskutt eller skattelette? I lys av statsministerens ønske om å avveie fordeler og ulemper vil jeg også spørre om Regjeringen vil ta initiativ til en utredning om hvilke konsekvenser deltakelse i ØMU og innføring av felles rentenivå med EU vil ha for Norge.

Statsminister Kjell Magne Bondevik: Når det gjelder ØMU, Den økonomiske og monetære union, og euroen – uten at jeg dermed har signalisert noe spesielt EU-standpunkt – er det som kjent ikke alle EU-land som er med i eurosonen. Sverige, Danmark og Storbritannia er ikke med, men i hvert fall et par av de landene skal ha folkeavstemning om det. Det gir jo mulighet for at de en-

ten går inn i sonen eller forblir utenfor. Det er altså ingen automatikk mellom medlemskap og deltakelse i Den økonomiske og monetære union og i eurosonen. Men det er klart at hvis og når medlemskapsspørsmålet igjen kommer opp i Norge, er det viktig at man i god tid forut for en avgjørelse har utredet bl.a. disse spørsmålene. Så der er jeg enig med representanten Haga.

I det hele tatt tror jeg ikke at vi har noe hastverk når det gjelder debatten om en eventuell endret tilknytningsform, fordi EU nå er inne i en kraftig omforming, og vi trenger å se hvilket EU det dreier seg om, hvis man skal invitere folket til en ny folkeavstemning. Hva vil konventet og regjeringskonferansen ende opp i? Hvilken erfaring får man ved utvidelsen? Hvilken plass får f.eks. små land når det gjelder innflytelse?

Presidenten: Det blir to oppfølgingsspørsmål – først Kristin Halvorsen.

Kristin Halvorsen (SV): Jeg vil gjerne stille et oppfølgingsspørsmål til miljøvernminister Børge Brende.

Uansett om Norge er med i EU eller er utenfor, kommer vi til å være et lite land med et begrenset antall innbyggere. Noen tror på en måte at Norge blir et kjempestort land hvis vi blir medlem av EU, mens hvis vi er utenfor, så er vi små og betydningsløse. Sånn er det jo ikke. Det finnes faktisk argumenter internasjonalt som er bedre nå enn tidligere, for at Norge skal stå utenfor EU, nemlig at vi da har en mulighet til å spille en rolle på siden av EU. Vi trenger ikke å samordne utenrikspolitikken vår med EU og kan ha f.eks. en annen pådriverrolle i internasjonale miljøforhandlinger.

Det som miljøvernminister Børge Brende fikk til i Johannesburg, er blitt holdt fram som et slikt eksempel. Ser miljøvernminister Børge Brende flere fordeler nå ved at Norge står utenfor EU, nettopp for å kunne påvirke og spille en annen rolle internasjonalt, enn han kanskje gjorde tidligere?

Statsråd Børge Brende: Etter min mening er det ingen tvil om at av de store internasjonale aktørene er det EU som er den sterkeste og viktigste pådriver for høyere miljøstandarder, også i utviklingspolitisk sammenheng. Det opplevde vi i Johannesburg, hvor EU presset bl.a. USA, Russland og også Kina. Men det er også riktig at Norge, bl.a. gjennom utviklingsministerens innsats og mitt eget engasjement på miljøsidene, støttet opp om det som da var EUs engasjement, og også på et par områder fremhevet sterkt viktige spørsmål for Norge.

Det jeg merker i min hverdag, er at veldig mange av de sakene vi får på bordet når det gjelder miljøpolitikk, er fastlagt i EU, og på en del områder må vi faktisk nå strekke oss for å møte EUs krav. Det gjelder både vandedirektivet, hvor Norge må investere mange milliarder kroner fremover, og avløpsdirektivet, hvor vi ikke er i mål. EUs miljøpolitikk og Norges miljøpolitikk har nærmet seg hverandre kraftig.

Presidenten: Det blir oppfølgingsspørsmål – Odd Roger Enoksen.

Odd Roger Enoksen (Sp): Mitt oppfølgingsspørsmål går til statsministeren.

Kristelig Folkeparti var motstander av norsk EU-medlemskap da det var seks medlemsland. De var motstandere også da det var 15 medlemsland, og jeg registrerer at Kristelig Folkeparti, i alle fall statsministeren, nå er kommet i tvil når det kan bli 25 medlemsland. Den tvilen gjelder ikke Senterpartiet, og det forundrer meg noe at det alene har fått statsministeren til å komme i tvil. Det er jo ikke antall medlemsland som er avgjørende for om Norge bør bli medlem eller ikke, det er utviklingen i EU. Den utviklingen går sakte, men sikkert i retning av Europas forente stater, med mer og mer felles politikk, felles bank, felles grunnlov, forslag om en president, felles regjering og mer og mer felles politikk, hvor de store landene får større innflytelse på bekostning av de små landene.

I tillegg til dette vil vi fortsatt måtte gi fra oss kontrollen med de viktige fiskeressursene våre ved et eventuelt EU-medlemskap. Mitt spørsmål til statsministeren er: Ser ikke statsministeren at de grunnene vi hadde for å si nei i 1994, i minst like stor grad er til stede i dag?

Statsminister Kjell Magne Bondevik: Nei-argumentene er de samme som i 1994, og derfor har jeg heller ikke endret standpunkt. Men jeg er faktisk blant dem som har sett at det er både fordeler og ulemper ved de ulike tilknytningsformene, og som har vært villig til å avveie dem mot hverandre. Det er mulig at Enoksen ikke ser det slik og aldri vil se det slik, og aldri være villig til å gå inn i en debatt om det er slik. Det får være hans sak.

Jeg er såpass trygg på mine holdninger i dette spørsmålet at jeg er fullt ut villig til å gå inn i nye debatter og avveie fordeler og ulemper. Kristelig Folkepartis standpunkt ligger fast. Sem-erklæringen, hvor vi var enige om at grunnlaget er borte hvis ett parti tar opp medlemskapsspørsmålet for alvor, ligger fast.

Men vi må kunne ta innover oss og være villige til å vurdere i en ny runde at EU forandrer seg fra å være en vesteuropeisk til å bli en mye bredere europeisk organisasjon, selv om den foreløpig ikke er alleuropeisk.

Når det gjelder utviklingen i EU, tror jeg vi skal være litt forsiktige med å forutse den. Når organisasjonen blir så bred, kan det hende at integrasjonen ikke vil kunne gå så dypt som det Enoksen nå gav inntrykk av.

Presidenten: Vi går til siste hovedspørsmål.

Karin Andersen (SV): Jeg har et spørsmål til statsministeren.

Noe av det folk synes er minst akseptabelt, er at folk behandles forskjellig, avhengig av om man er høy eller lav. Dømmes man for trygdemisbruk i Norge, får man en streng straff. Sånn må det være, for hvis vi skal holde disse velferdsordningene oppe, må man sørge for at mis-

bruk ikke blir tolerert. Det er den eneste muligheten vi har til å holde ordningene oppe.

I det siste har det kommet opp en annen sak, der en avgått statsråd har, for å si det sånn, gjort en liknende feil, som kanskje formelt sett ikke er en feil, slik som trygdemisbruk er, men som jeg tror i folks øyne og i moralsk forstand er like alvorlig. Jeg har behov for å spørre statsministeren om han deler det synet at det bør være et ledende prinsipp at hvis man begår den samme type feil, skal man behandles likt.

Statsminister Kjell Magne Bondevik: På det generelle spørsmålet er svaret et klart ja. Det skal være lik behandling for like tilfeller. Men for meg å gå ytterligere inn i den konkrete saken Karin Andersen nå tok opp, finner jeg ikke riktig.

Når det gjelder spørsmålet om etterlønn, behandlet administrasjonen på Statsministerens kontor den saken. Jeg fant det også riktig, siden det dreide seg om en statsråd fra en tidligere regjering, og jeg har tatt administrasjonens vurdering til etterretning.

Utover det har Økokrim, i henhold til en pressemelding, innledet etterforskning ved alle sider av den såkalte Tønne-saken, som altså har flere aspekter enn dette ene punktet. Siden dette nå er under etterforskning, finner jeg det ikke riktig fra Stortingets talerstol å kommentere det nærmere.

Karin Andersen (SV): Jeg takker for svaret og forstår at statsministeren ikke kan gå inn i den konkrete saken. Men jeg tror det er viktig for både regjering og storting nå å se på og sørge for at prinsipper i slike saker blir fulgt, at det blir likhet for høy og lav, uansett hvem man er.

Det er slik at noen er i den situasjon at de kan vedta sine egne ordninger. Det kan jo vitterlig ikke de som er avhengig av sosiale ordninger eller velferdsordninger som vi vedtar. Da har jeg lyst til å utfordre statsministeren en gang til, mer på prinsippene. Jeg synes at statsministeren kan være litt mer konkret. Mener han at det i lys av denne saken er behov for å gå gjennom alle ordninger tilsvarende denne, som gjør at man samordner reglene, slik at de blir like for dem som mottar trygdeytelser?

Statsminister Kjell Magne Bondevik: Som jeg sa i mitt første svar, er jeg enig i det grunnleggende prinsipp at det skal være likhet for høy og lav når det gjelder slike spørsmål og reaksjonen mot eventuelle overtredelser. Jeg mener jo at nettopp Økokrims etterforskning er et uttrykk for at det her er likhet. De har satt i gang etterforskning ved alle sider av denne saken overfor en tidligere statsråd. Det viser at de i så måte ikke har gjort forskjell – om det er en som kommer fra en såkalt høy stilling, eller en som skulle ha en annen.

Jeg er også overbevist om at det vil bli foretatt nødvendig gjennomgang av alle ordninger i den grad det skulle være behov for det. Det er vel praktiseringen av ordningene kanskje mer enn ordningene det er behov for å gjennomgå.

Når det gjelder ordninger for politikere, enten i regjering eller i storting, blir jo de stadig gjennomgått, noe vi også vet at det er tatt initiativ til her på Stortinget.

Presidenten: Tiden for den muntlige spørretimen er nå omme. Vi går over til den ordinære spørretimen.

Ordinær spørretime

Presidenten: Det blir noen endringer i den oppsatte spørsmålslisten, og presidenten viser i den sammenheng til den oversikt som er omdelt på representantenes plasser.

De foreslåtte endringer i dagens spørretime foreslås godkjent. – Det anses vedtatt.

Endringene var som følger:

Spørsmål 18, fra representanten Karita Bekkemellem Orheim til utdannings- og forskningsministeren, er trukket tilbake.

Spørsmål 24, fra representanten Geir-Ketil Hansen til forsvarsministeren, er trukket tilbake.

Spørsmål 25, fra representanten Marit Nybakk til forsvarsministeren, utsettes til neste spørretime, da statsråden er bortreist.

S p ø r s m å l 1

Svein Roald Hansen (A): Jeg tillater meg å stille følgende spørsmål til finansministeren:

«En mann fra Kolvereid har fått avslag på søknad om ettergivelse av årsavgift på sin bobil som brant opp under vinterlagring ved årsskiftet i fjor. Skiltene ble levert 9. januar i år. Tilsvarende situasjoner kan oppstå hvor biler stjeles før årsavgift forfaller og bilen ikke kommer til rette. I Innst. S. nr. 255 for 2001-2002 ber et flertall finansministeren sørge for at regelverket endres slik at årsavgift i slike tilfeller kan frafalles også for inneværende år.

Når vil statsråden gjennomføre slike endringer?»

Statsråd Per-Kristian Foss: Etter gjeldende regelverk skal det betales full årsavgift for kjøretøy som er registrert pr. 1. januar, eller som blir registrert i løpet av årets seks første måneder. For kjøretøy som registreres i løpet av annet halvår, skal det betales halv avgift. Dersom et kjøretøy som er registrert pr. 1. januar, leveres til vraking innen avgiftens forfall 15. mars samme år, slipper man å betale avgift. Leveres kjøretøy til vraking mellom 15. mars og 1. juli, har man anledning til å søke om refusjon av halve avgiften.

I tilfellet som det refereres til, betyr dette at eieren av bilen kunne unngått avgift dersom bilen hadde blitt levert til vraking før 15. mars. Innlevering av skiltene alene fritar derimot ikke for avgiftsplikt for inneværende avgiftsår.

Årsavgiften er for tiden til vurdering både i Toll- og avgiftsdirektoratet og i Finansdepartementet. Ett av de forhold som vi skal se nærmere på, er muligheten for å skape større sammenheng mellom avgiften og den tid kjøretøyet er påregistrert. En slik vurdering må også ta

hensyn til mer systemtekniske forhold. Hva legger jeg i begrepet «systemtekniske»? Det er bl.a. det forhold at årsavgiften skrives ut for mer enn 2 millioner kjøretøy. Det er viktig derfor å ha et system som ikke bidrar til økt byråkrati, og som dermed fører til at skattebetalernes penger utnyttes mindre effektivt.

Eventuelle endringer i årsavgiften som følge av dette arbeidet vil sannsynligvis også få betydning for tyverisituasjonene, som spøreren her berørte. Det er derfor naturlig å behandle også Stortingets pålegg om utsatt forfall av årsavgift på stjalne kjøretøy i denne sammenheng. Regjeringen vil komme tilbake til dette.

Eirin Faldet hadde her overtatt presidentplassen.

Svein Roald Hansen (A): Jeg takker for svaret og skjønner at det er håp i hengende snøre.

Kan finansministeren si hvor lang tid man trenger på gjennomgangen? Hvis en samlet gjennomgang er tidkrevende, ville det ikke være mulig å gjøre denne endringen for dem – jeg vil anta ikke veldig mange – som dette gjelder? For dem som blir rammet, enten det er av tyveri eller brann, og som ikke har tenkt på det eller fått anledning til å levere inn til vrakpant for å få igjen årsavgiften eller slippe den på den måten, kunne man ikke gjennomføre denne endringen så snart som mulig, slik at man slapp å få flere slike tilfeller, som jeg tror folk synes er ganske urimelige?

Statsråd Per-Kristian Foss: Jeg er i tvil om hvor urimelig det er at man ikke skal sette seg inn i reglene for innlevering av skilter; det er rett og slett ikke tilstrekkelig. Det hadde jo vært et poeng, for å slippe et ganske stort beløp.

Jeg synes ikke at dette spørsmålet i seg selv foranlediger at vi gjør endringer på dette ene området. Stortinget har bedt om en samlet gjennomgang. Det er to problemer med årsavgiften. Det ene er at det er mange årsavgifter som skal innkreves. Det betyr at det er et stort byråkrati og store kostnader knyttet til det. Det andre problemet er at avstanden mellom innkrevings- og forfallstidspunkt ikke alltid oppfattes som rettferdig av brukerne. Det anser jeg også som et problem. Da må vi finne en løsning som klarer å forene enkel innkreving – altså unngå byråkrati og unngå kostnader – med en ordning som også oppfattes som rett og rimelig, og det er det Stortinget har bedt meg om.

Det er vel to muligheter, for å levere et svar tilbake til dette med tidspunktet: Det ene er revidert budsjett, og det andre er ordinært budsjett. Jeg kan ikke nå si om vi reker det til revidert budsjett.

Svein Roald Hansen (A): Jeg takker for det. Jeg kan for så vidt forstå at i de tilfellene hvor kjøretøyet brenner, vil man jo ha mulighet, men i det tilfellet hvor kjøretøyet er stjålet, har man fysisk ikke mulighet til å få levert det til vraking og på den måten unngå årsavgift. Jeg håper at finansministeren kan tenke en gang til på dette, og se om

det går an å finne en ubyråkratisk måte å løse et lite problem på raskt, i påvente av en mer samlet gjennomgang.

Statsråd Per-Kristian Foss: Jeg er åpen for gode forslag – også fra representanten – til en enkel og ubyråkratisk måte å gjøre det på i tilfeller som det som er nevnt her. Når det gjelder tilfeller med stjalne biler, er det vel også spørsmål om forholdet til forsikringsselskapet som må overveies.

S p ø r s m å l 2

Gjermund Hagesæter (FrP): Eg har følgjande spørsmål til finansministeren:

«Sjølv om talet på likningskontor og likningssjefar i 2001 blei redusert til 99 kontor/sjefar, må likningsforvaltninga framleis halde seg til 434 likningsnemnder og 434 overlikningsnemnder. Det at dei fleste likningskontora må halde seg til fleire nemnder, er kostbart, medfører lengre saksbehandlingstid og kan også resultere i ulik likningspraksis innanfor same kontor.

Vil statsråden ta initiativ til at også talet på likningsnemnder og overlikningsnemnder blir redusert frå 434 til 99?»

Statsråd Per-Kristian Foss: Jeg synes representanten Hagesæter reiste et viktig spørsmål.

Vi må hele tiden spørre oss om hvordan vi kan organisere offentlig virksomhet slik at den enkelte kan få bedre tjenester igjen for skattepengene. Når vi omorganiserer på ett område, vil det være naturlig også å se på organiseringen av tilknyttede områder. Den store omorganiseringen av landets likningsforvaltning som nå pågår, og som skal være endelig gjennomført om et års tid, er et eksempel på det. Jeg er derfor enig i representanten Hagesæters underliggende tanke om at det vil være naturlig å vurdere den gjeldende strukturen for likningsnemndene. Jeg vil derfor ta kontakt med Skattedirektoratet og be direktoratet vurdere spørsmålet om å komme med eventuelle forslag. Jeg vil ikke her forskuttere resultatet av en slik gjennomgang. La meg likevel legge til at jeg ser det som avgjørende at vi fortsatt legger til grunn prinsippet om at likningskontorenes avgjørelser kan bringes inn for uavhengige instanser.

Gjermund Hagesæter (FrP): Eg takkar for svaret. Eg oppfattar dette som eit positivt signal.

Det er mange fordelar med å få redusert talet på likningsnemnder. Det vil medføre at ein kan få hyppigare møte i likningsnemnda. I staden for mange likningsnemnder som kanskje berre har to møte i året, innanfor same kontor, kan ein ha éi som har hyppigare møte. Ein kan sikre at ein får betre kompetanse blant nemndsmedlemene, og ein vil også få lågare kostnader, samtidig som ein får betre sikkerheit. Det er veldig viktig at ein får gjort noko fort, dersom ein skal rekke å få dette i orden før valet til neste haust og dermed ny samansetning av nemndene. Kan eg då tolke finansministeren slik at det i

tilfelle eit initiativ blir teke, vil kome eit forslag om lov-
ending i god tid før valet til hausten?

Statsråd Per-Kristian Foss: Representanten har her pekt på en rekke fordeler ved færre likningsnemnder. Jeg vil i tillegg også nevne det momentet han hadde med i sitt spørsmål, nemlig behovet for å unngå ulik praksis. Det er meget avgjørende. Jeg kan ikke her og nå love tidspunktet for gjennomgangen, men representanten peker på et vesentlig moment, nemlig å ha et nytt system på plass for nye kommunestyre velger likningsnemnder til høsten.

Gjermund Hagesæter (FrP): Eg håpar då at vi får til ei endring her. Det kjem mange tilbakemeldingar på at noko bør gjerast på dette området. Eg håpar framleis at ein kan få teke opp denne saka før valet til hausten – ut på våren vil då vere naturleg – slik at Stortinget kan ta stilling til dette spørsmålet.

Statsråd Per-Kristian Foss: Jeg har ikke noe mer å legge til.

S p ø r s m å l 3

Tore Nordtun (A): Jeg har følgende spørsmål til finansministeren:

«Foreldre med delt foreldreansvar, der barn under 18 år bor like mye hos hver av foreldrene i løpet av et år, lignedes hvert annet år i skatteklasse 2.

Vil statsråden anse det som mer rettferdig om begge ble lignet i skatteklasse 1 for halvparten av årets inntekt og i skatteklasse 2 for resten?»

Statsråd Per-Kristian Foss: I alminnelighet gir ikke forsørgelse av barn rett til likning i skatteklasse 2. I henhold til skatteloven har imidlertid enslige med omsorg for barn under 18 år krav på å bli liknet i skatteklasse 2. Reglene forstås slik at klasse 2 gis den av foreldrene som det meste av året har hatt omsorgen for barnet. Faktisk omsorg er her avgjørende.

I tilfeller hvor foreldrene har avtalt delt omsorg, skal klasse 2 gis til den av foreldrene som barnet har bodd hos størstedelen av året. Hvis barnet bor like mye hos begge foreldrene, har løsningen i praksis vært at foreldrene lignedes i skatteklasse 2, som enslig forsørger, hvert annet år. Over tid vil dagens praksis gi noenlunde samme resultat som om fordelene av klasse 2 ble delt mellom foreldrene i hvert inntektsår, selv om skattebelastningen vil være noe varierende fra år til år. Dersom inntekten varierer mye for den ene av eller begge foreldrene, kan det likevel oppstå reelle forskjeller også over tid. Imidlertid er det slik at den økonomiske fordelingen ved å lignedes i skatteklasse 2, som en av foreldrene vil ha i forhold til den andre, skal hensyntas ved fastsettelse av barnebidraget. Det fremgår også uttrykkelig av de nye reglene om beregning av barnebidrag, som ble vedtatt av Stortinget i juni i fjor. Disse reglene er forventet å tre i kraft høsten 2003.

De progressive elementene i skattesystemet gjør at det ikke er mulig å likne deler av inntekten i ulike skatteklasser i samme inntektsår. Det er imidlertid mulig å tenke seg som et alternativ en ordning hvor fordelingen av klasse 2 blir delt mellom foreldrene hvert enkelt inntektsår. Fordelen med dette vil først og fremst være en jevnere skattebelastning fra år til år. En slik modell vil være kompliserende for likningsarbeidet og vil medføre et meget omfattende og komplisert regelverk. En slik utvikling av skattesystemet er etter min oppfatning ikke ønskelig. Samlet sett mener jeg derfor at dagens praksis med likning i skatteklasse 2 hvert annet år for hver av foreldrene er en forsvarlig løsning.

Tore Nordtun (A): Jeg takker for svaret.

Jeg konstaterer at svaret ikke var imøtekommende. Jeg forstår det slik at finansministeren vil holde fast ved dagens ordning, som jeg mener er urimelig. Det burde ha vært lagt opp til at man her hadde en delt klasse i de årene. Det er som kjent stor forskjell på å bli lignet i klasse 1 og i klasse 2. Jeg er fullstendig klar over at dette over tid kan jevne seg ut, men likevel mener jeg at det hadde vært riktigere å dele året i to mellom foreldrene.

Vi ser her på mange måter en ny situasjon og en utvikling i Norge der man deler foreldreansvaret. Det er en helt annen familiestruktur. Det mener jeg også at ligningene og skattesystemet må ta høyde for. Finansministeren sa også at det var mulig, men han ville ikke anbefale det.

Statsråd Per-Kristian Foss: Jeg pekte vel også i mitt svar på et par andre momenter. Utviklingen i retning av mer deling av foreldreansvaret er en positiv utvikling. Det er imidlertid ikke noe som brått inntraff i fjor høst. Så for å si det slik, dette problemet har ligget der under skiftende regjeringer. Jeg registrerer at tidligere regjeringer har valgt denne delingen annet hvert år som det mest hensiktsmessige.

Nå fjernes jo en del av ulempene med denne ordningen ved de nye reglene for beregning av barnebidrag som jeg refererte til, og som trer i kraft til høsten neste år. Dermed kan vi si at den ordningen som vi har levd med i mange år, nå blir forbedret, ved at de tilfeller hvor inntekten varierer veldig, blir hensyntatt ved fastsettelsen av barnebidrag.

Jeg har også lyst til å peke på at det forslaget som representanten selv antyder, vil være meget vanskelig, tatt i betraktning de progressive elementene i skattesystemet, og det kan gi ganske vanskelig forsvarlige utslag sosialt.

Tore Nordtun (A): Jeg takker igjen finansministeren for svaret.

Vi får komme tilbake til spørsmålet og vurdere det når vi får større skattesaker til Stortinget.

Jeg vil da gå videre og spørre om det ligger innenfor Skauge-utvalgets mandat å vurdere – jeg holdt på å si – de nye familiesituasjonene i forhold til skatteligningene som legges ut.

Statsråd Per-Kristian Foss: Det kan jeg vel på sparket si at det ikke eksplisitt gjør, men mandatet er så åpent at jeg ikke vil bli overrasket om utvalget også tar opp spørsmål på noe friere basis, for å si det slik.

Stortinget har selv bedt om å få en melding om skatte-reformen. Utvalgets innstilling legges frem, etter at det har fått en måneds utsettelse, i slutten av januar. Meldingen vil så bli utformet, og Stortinget står selvfølgelig fritt til å ta opp de deler av skattesystemet som representanten har vært inne på, når vi kommer så langt.

S p ø r s m å l 4

Eva M. Nielsen (A): «På bakgrunn av vedtak i Kirke-møtet høsten 2000 avholdt 102 menigheter valg til menighetsråd samtidig med siste stortingsvalg. Disse menighetene hadde en mye større valgoppslutning ved sine menighetsrådsvalg enn tidligere. Økningen ligger fra 5-6 pst. til opp mot 40.

Hva vil statsråden gjøre for at denne forsøksordningen kan videreføres, og hvilke tiltak vil statsråden eventuelt foreslå for at flere av statskirkens medlemmer deltar i valgene til menighetsråd?»

Statsråd Valgerd Svarstad Haugland: At kyrkja sine medlemmer vil stilla opp som kandidatar og røysta ved val til sokneråd, er heilt avgjerande føresetnader for at det kyrkjelege demokratiet skal kunna fungera slik det er tenkt. Likevel har deltakinga ved soknerådval tradisjonelt vore låg. Gjennomsnittleg har berre om lag 3 pst. av dei røysteføre kyrkjemedlemmene nytta retten sin.

I samband med val av nye sokneråd hausten 2001 vart det gjennomført fleire tiltak med sikte på å auka oppslutninga om valet. Eitt av tiltaka var å leggja til rette for ei prøveordning med å halda soknerådval samtidig med stortingsvalet.

Valdeltakinga ved dette soknerådsvalet auka til 3,6 pst. av dei røysteføre, medan talet på røyster faktisk auka med 22 pst. Norsk samfunnsvitskapleg datateneste har vore engasjert av departementet for å evaluera valet, og rapporten låg føre i juni 2002. Evalueringa av desse tala viser at auken i oppslutninga om valet i hovudsak kan forklarast med auka valdeltaking i dei kyrkjelydane som tok del i prøveordninga. Her var valdeltakinga i gjennomsnitt 7,2 pst.

Kyrkerådet tek sikte på å leggja fram for Kyrkjemøtet 2003 forslag til tiltak for å auka deltakinga også ved neste soknerådval, som skal haldast i 2005. Det er òg lagt opp til at endringar i valreglane skal kunna handsamast av Kyrkjemøtet i 2004. Eg reknar med at spørsmålet om å leggja soknerådval til same tid som stortingsval vil stå sentralt i denne samanhengen.

I tillegg til tiltak for å auka valdeltakinga er det òg viktig med tiltak for å få fleire kyrkjemedlemmer til å stilla som kandidatar og å få fleire av dei som sit i sokneråda i dag, til å ta attval. Og sist, men ikkje minst, ser eg det som veldig viktig med tiltak for å auka ungdomsrepresentasjonen i sokneråda.

Eg vil arbeida for dei nødvendige løyvingane på statsbudsjettet når den tid kjem, og eg ventar òg på den debatten som ein skal ha på Kyrkjemøtet.

Eva M. Nielsen (A): Jeg takker statsråden for svaret, men jeg er ikke fornøyd med det. Mitt spørsmål var: Hva vil kirkestatsråden gjøre for å initiere, motivere og være en drivkraft i å få større valgdeltakelse?

Vi vet at det i menighetsrådsvalgene er mange unge kvinner som stiller. Mange flotte unge jenter er med, og de har et sterkt engasjement. Men det er ikke morsomt å drive med dette arbeidet når man har en så liten del av folket i Kirken bak seg.

Jeg er betenkt over at kirkestatsråden ikke utviser større handlekraft, og at man ikke legger noen føringer for å videreføre den flotte ordningen med å kombinere et offentlig valg med et menighetsrådsvalg, og jeg spør igjen: Er statsråden tilfreds med at det er en så lav deltakelse i de ordinære valgene? Og hva vil statsråden gjøre med det?

Statsråd Valgerd Svarstad Haugland: Nei, eg er like lite fornøgd med valdeltakinga som representanten er – ho er for låg. Neste soknerådval er i 2005, som eg òg sa i svaret mitt. Difor har vi litt tid til å leggja opp ein strategi i forhold til valet i 2005. For meg er det viktig å ha med meg debatten som skal vera på Kyrkjemøtet neste år, og ta med dei signala som det gir, i mitt vidare arbeid for å fremja forslag for at ein skal få større valdeltaking. Vi har faktisk tid til å venta på debatten på Kyrkjemøtet. Vi skal òg sjølv sagt nøyje gjennomgå den evalueringssrapporten som vi har fått. Det vil òg vera eit viktig grunnlag for Kyrkjemøtet når det skal ta debatten. Det einaste eg er litt redd for, og som vi må prøva å unngå, er at vi skal politisera soknerådvala. Det er vel det argumentet som gjer at nokre er betenkte over å leggja dette opptil stortingsvalet, for det blir veldig lett å politisera desse vala òg. Det er eg engsteleg for. Difor må vi finna metodar som Kyrkjemøtet òg ynskjer å støtta, og så vil eg følgja opp i neste omgang, når det har gjort sine vedtak og gitt sine innspel til meg.

Eva M. Nielsen (A): Det siste som kom fram, var litt mer betryggende. For når vi skal ha en bred folkekirke, synes jeg det er avgjørende at vi har et demokrati som fungerer, og jeg er meget betenkt hvis Kirkemøtet og kirkestatsråden ikke vil legge valgene sammen med et offentlig valg nettopp fordi vi vet at vi da får større deltakelse, og hvis man velger den gamle løsningen, den ordinære ordninga, vet vi at færre vil gå og stemme. Og da er det grunn til bekymring: Ønsker ikke Kirkens ledere et bredt demokrati – mye demokrati – innenfor Kirken? Ønsker man at det bare er de trofaste søndagskirkegjengerne som skal være med og ta beslutninger? Det kan man mistenke dem for hvis man ikke åpner for å følge opp denne prøveordninga, som har vært så vellykket.

Statsråd Valgerd Svarstad Haugland: Eg er langt på veg einig med representanten, men eg er ikkje einig i,

og eg legg iallfall ikkje til grunn sjølv, at eg ynskjer lita valdeltaking for at det berre skal vera ei viss gruppe som brukar røysteretten. Eg ynskjer ei stor valdeltaking, og eg trur vi kan gjera det på fleire måtar. Eitt av dei tiltaka vi har sett i verk, er denne prøveordninga, som sjølv sagt vil bli teken med i det vidare arbeidet, og som eg er heilt sikker på at Kyrkjemøtet òg kjem til å ha ei meining om. Men for meg er det viktig å lytta til kva Kyrkja sine valde organ seier, og eg kan foreslå tiltak i god tid før valet 2005 om eg tek med meg debatten på Kyrkjemøtet i 2003 fyrst. Eg er open for f.eks. å la stemmeurnene stå fleire plassar enn dei gjer i dag – i dag må ein jo som regel gå til kyrkja for å stemma. Vi kan bruka postkontor, f.eks., bruka andre stemmeareal enn det vi har gjort, for å få fleire med. Det er mange måtar å gjera det på, og eg vonar at vi skal få ei langt betre valdeltaking enn det vi har hatt i dei siste vala.

S p ø r s m å l 5

Marit Arnstad (Sp): Jeg tillater meg å stille følgende spørsmål til landbruksministeren:

«Lindenes kommunehoyveslår i sin kommunedelplan å omdisponere 90 mål dyrket mark til boligformål. Dette har Vest-Agder fylkesting godkjent, på tross av at Landbruksdepartementet så seint som i oktober i år har påpekt at fylket bruker for mye dyrket mark til boligformål.

Hva vil statsråden gjere i denne saken?»

Statsråd Lars Sponheim: Kommunene er også landbruksmyndighet. Forutsetningen er at de også ivaretar nasjonale hensyn ved utarbeidelse av arealplaner etter plan- og bygningsloven.

Vedtatt nasjonal politikk går ut på at det skal føres en restriktiv linje mot omdisponering av produktive arealer. Jordvernet er forankret i flere dokumenter Stortinget har hatt til behandling. Både St.meld. nr. 29 for 1996-97 Regional planlegging og arealpolitikk og St.meld. nr. 19 for 1999-2000 Om norsk landbruk og matproduksjon gir klare retningslinjer for vern av produktive arealer.

Arealplaner etter plan- og bygningsloven skal forelegges fylkeslandbruksstyret, som etter de regler som gjelder «har eit særleg ansvar for sikring av landbruket sine arealressursar». For å ivareta dette hensynet kan fylkeslandbruksstyret fremme innsigelse mot den plan kommunen har utarbeidet. Jeg nevner her at fylkesmannens landbruksavdeling forutsettes å ha vært i dialog med kommunen i planprosessen og ha gitt signaler om hvilke nasjonale mål og rammer det må tas hensyn til.

Landbruksdepartementet har flere ganger, senest i et brev til samtlige fylkeslandbruksstyrer av 25. september i år, understreket betydningen av et strengt jordvern.

Arealplaner hvor det ikke foreligger innsigelser, sendes Miljøverndepartementet til orientering. Det kan da vurderes om planen er i strid med nasjonale interesser. Her løper det en frist på tre måneder. Jeg vil sørge for at det tas kontakt med Miljøverndepartementet om denne saken.

Marit Arnstad (Sp): Jeg takker for svaret, som jeg oppfatter som positivt i den forstand at landbruksministeren her understreker behovet for å ivareta nasjonale mål når det gjelder bruk av dyrket mark. Det er det ene hensynet her, men en har også hensynet til dem som driver jordbruk, og som vil bli nødt til å redusere sin virksomhet, og dermed også sitt eget næringsgrunnlag, dersom denne planen skulle bli gjennomført. I tillegg kommer det momentet at det er tilgang på andre områder til boligformål, men de ligger da ikke så sentrumsnært som det dyrkede arealet, og det er klart at hvis en aksepterer at dette går gjennom, vil en etter hvert kunne få en praksis i de ulike kommunene som er så liberal at det vil gå på tvers av de nasjonale mål en har omkring å ivareta dyrket mark. Jeg forstår at landbruksministeren her vil holde øye med saken og også gjøre Miljøverndepartementet oppmerksom på den, slik at det blir mulighet for en gjennomgang av saken på nasjonalt nivå. Jeg ser på det som et positivt initiativ i saken.

Statsråd Lars Sponheim: Jeg vil gjerne få gi uttrykk for, og jeg er sikker på jeg deler det med spørteren, sterk bekymring over at avgangen av dyrket mark til annet formål i Norge i dag er for høy. Det setter oss i noen dilemma, og det gjelder både spørteren og undertegnede, som er opptatt av å forsterke og øke det kommunale selvstyret: Hvordan skal vi sikre at kommunene med økt selvstyre også tar nødvendige nasjonale hensyn i så følsomme og ugjenkallelige spørsmål som dette? Det arbeider vi med i departementet på generelt grunnlag, det var også bakgrunnen for det generelle rundskrivet vi sendte ut, og vi kommer til å være veldig opptatt av dette når vi nå skal øke det kommunale ansvaret innenfor en del av den generelle landbruksjusen.

Når det gjelder denne konkrete saken, vil vi, som jeg sa i mitt svar, sørge for å ha nødvendig kontakt med Miljøverndepartementet og se om det her er snakk om så store nasjonale hensyn at vi skal bruke den adgangen vi har til å gripe inn.

Marit Arnstad (Sp): Jeg vil da spørre landbruksministeren om det er store vanskeligheter med å bruke den nasjonale adgangen, om den har vært brukt tidligere, og om det vil være en større mulighet for å få brukt adgangen. Hvordan ser landbruksministeren på muligheten til å ta i bruk den adgangen en faktisk har her? Kan han gi noen nærmere vurdering omkring det?

Statsråd Lars Sponheim: Vi bruker av og til den nasjonale adgangen. Den siste store kontroversielle sak var knyttet til noen enormt store jordbruksarealer utenfor Bodø, som kommunen og mange interesser ønsket å ta i bruk til utbygging, men vi brukte denne adgangen fra Regjeringens side for å ta vare på jordvernet. Dette er noe som har skjedd den siste tid, og som har vakt mye debatt. Skal vi kunne klare å «lære opp» kommunene til å legge avgjørende vekt på de nasjonale hensyn, er det også viktig å statuere noen tydelige eksempler gjennom disse virkemidlene. Men vi ser også på hvordan vi kan få kom-

munene og de kommunale beslutningstakerne med på lag for å forstå hvor viktig jordvernet er. Det blir viktig framover når kommunene skal få økt innflytelse over slike og andre landbruksaker.

S p ø r s m å l 6

Per Roar Bredvold (FrP): Jeg ønsker å stille landbruksministeren følgende spørsmål:

«Bondelagslederen i Våler i Hedmark kan tenke seg å gjøre et forsøk med Våler som frikommune uten konsesjonsloven.

Hvis man ser bort fra stedsforslaget, kan dette være noe statsråden kan tenke seg å vurdere og dermed kunne se muligheten for å fjerne hele loven på sikt, slik at landbruket og distriktene kan utvikle seg i henhold til sine muligheter?»

Statsråd Lars Sponheim: Forsøksloven – lov 26. juni 1992 nr. 87 – gir ikke hjemmel for forsøk med det innholdet bondelagslederen i Våler foreslår. Loven gir bare hjemmel for å avvike regler om saksbehandling og oppgavefordeling. Heller ikke konsesjonslovens regler kan brukes for å sette loven ut av kraft i en forsøksperiode. Forslaget lar seg derfor ikke realisere innenfor dagens lovverk.

Som nevnt i tidligere sammenhenger er det min plan å fremme forslag til ny konsesjonslov allerede i løpet av vårsesjonen 2003. De fleste forslagene gjelder konsesjonspliktens omfang, og forslagene tar sikte på å øke konsesjonsfriheten i ikke ubetydelig grad. Som kjent er arealgrensen for bebygd eiendom foreslått hevet til 100 dekar dersom ikke mer enn 20 dekar er fulldyrket. Begrunnelsen for å heve arealgrensen er et ønske om hyppigere omsetning av landbrukseiendom i distriktene, bl.a. for å sikre bosettingen.

Etter min mening er det behov for en løpende vurdering av om lovverket i landbruket støtter opp om dagens landbrukspolitiske mål. Dette er hovedessensen i Odelslovutvalgets mandat, og det er også en sentral side ved forslaget til ny konsesjonslov.

Sett i lys av det arbeidet som er på gang, er det ønskelig å vurdere konsekvensene av disse endringene før vi eventuelt går videre i den retning representanten Bredvold antyder.

Per Roar Bredvold (FrP): Jeg takker statsråden for svaret, som dessverre ikke kunne tolkes slik at Våler eller andre kommuner kan være en frikommune uten konsesjonsloven.

Det som er positivt forbausende i dette spørsmålet om konsesjonsloven, er ikke at spørsmålet nå blir løftet av undertegnede og Fremskrittspartiet, men at det i utgangspunktet kommer fra en bondelagsleder og støttes av deler av Hedmark Bondelag m.fl. Nettopp av hensyn til dem som lever av landbruket og ønsker å bo i og utvikle sine kommuner, må denne loven, slik Fremskrittspartiet og nå stadig flere ser det, forandres raskere og til slutt fjernes, da den er en bremse for utviklingen innenfor landbruket

og for kommunenes utvikling. Poenget må være at de som vil arbeide og bo i bygdene, må få anledning til å kjøpe bolig og få seg en arbeidsplass i bygdene. Det innebærer at ordningen for omsetning av eiendommer må løses opp og forenkles, også slik at de som vil selge, kan få solgt til en akseptabel pris, og at nye mennesker kan flytte inn og sørge for lys i vinduene. Konsesjonsloven, slik jeg ser det, bidrar i dag til at lysene slukkes i stadig flere vinduer.

Statsråd Lars Sponheim: Jeg registrerer at spørren brukte ordet «dessverre» om svaret mitt. Det er altså slik, som jeg gav uttrykk for i svaret, at jeg som statsråd ikke har lovhjemmel for å iverksette et slikt forsøk, og jeg prøver å etterleve de lover Stortinget vedtar, så godt jeg kan. Jeg må be om forståelse for at jeg må forholde meg til lovverket.

Så er da spørsmålet hvordan vi ønsker lovverket i framtiden. Det er noe det er nødvendig å diskutere. Jeg varsler at vi kommer med endringer i konsesjonsloven som åpner opp for muligheten til konsesjonsfritak for flere eiendommer, og dermed fri prisdannelse, og også boplikt utelukkende hvis kommunen en bor i, har bestemt at det skal være det på kommunalt grunnlag.

Jeg er enig i noe av det representanten sier, at vi nok må basere mer av bosettingen i bygdene i framtiden på bolyst, og ikke bare på boplikt.

Per Roar Bredvold (FrP): Jeg takker statsråden for svaret, og forstår også hvorfor svaret kommer som det kommer. Men det er klart at det er et lite skritt i riktig retning å øke arealgrensen til 100 dekar hvis ikke mer enn 20 er dyrket. Jeg ser jo det.

Men ser statsråden at en fjerning av konsesjonsloven vil kunne øke antall overdragelser fra bønder og andre med en gård som de ønsker å selge? Dette handler om to parter – minst. Man skal bli enig om en akseptabel pris, om hvem som skal overta, kanskje noe om boret etc., noe som er viktig. Dette er ofte saker av følsom karakter. Det handler noen ganger om gårder som har vært i samme slekt i mange generasjoner bakover, og selger ønsker nettopp å selge til en som han er sikker på skal overta. Ser statsråden at det også er mye følelser her, og at man i større grad ønsker å være med og bestemme pris etc. og ikke minst hvem som skal overta, uten at myndighetene blander seg altfor mye inn i dette?

Statsråd Lars Sponheim: Jeg vil igjen understreke at konsesjonslovens viktigste bidrag til dette er å gi oss hjemmel for i det minste en viss prisregulering på landbrukseiendommer og også denne fem års boplikten som gjelder, knyttet til konsesjonen. Hvis man skulle oppheve konsesjonsloven, slik representanten tar til orde for og vel hans parti også har programfestet, vil det bety at man får en fullstendig prisdannelse på alle typer landbrukseiendommer, og det vil heller ikke være knyttet noen boplikt til dem. Det vil nok da, slik jeg ser det, være en reell fare for at meget rike mennesker som ikke bor i bygdene,

vil se seg tjent med å kjøpe mange landbrukseiendommer, som de kanskje heller ikke vil bo på.

Men hvis vi nå opplever en situasjon hvor unge mennesker som enten vil flytte til bygdene, eller som bor i bygdene, ikke ser det som mulig å skaffe seg en landbrukseiendom, arbeider på et vis konsesjonsloven litt imot det som er hensikten. Det er også bakgrunnen for den gjennomgangen vi har nå, som ikke handler om å fjerne loven, men å tilpasse loven til den virkelighet mange lever i rundt omkring i norske bygdesamfunn.

S p ø r s m å l 7

Kenneth Svendsen (FrP): «Et søskenpar fra Beiarn kommune i Nordland arvet sitt barndomshjem i 1988. I arveavtalen var de to søsknene enige om at den ene skulle overta det gamle huset, mens den andre skulle overta eiendommen. Når hun nå ønsker å få fradelt huset fra resten av eiendommen, har hun fått avslag fra landbruksmyndighetene, samtidig som det er gitt tilsagn om å fradele tre hyttetomter i nærheten fra samme eiendom.

Vil statsråden legge til rette slik at den rettmessige arven kan fradeles på en verdig måte?»

Statsråd Lars Sponheim: Etter det jeg har fått opplyst, refererer spørsmålet seg til gnr. 38, bnr. 1 i Beiarn kommune.

Arnold Furumo og hans søster Unni Michalsen har søkt om fradeling av eiendommens ene av to bolighus. I forbindelse med skifte mellom deres foreldre ble det bestemt at Unni Michalsen og hennes mann skulle overta bolighuset som søkes fradelt. De har brukt bolighuset til fritidsformål siden 1994, samtidig som de har foretatt og bekostet betydelig restaureringsarbeid.

I henhold til jordloven § 12 kan eiendom som er nyttet eller kan nyttes til jordbruk eller skogbruk, ikke deles uten samtykke fra departementet. Departementet kan gi samtykke dersom samfunnsinteresser av stor vekt taler for det, eller deling er forsvarlig ut fra den avkastning eiendommen kan gi. Avgjørelsesmyndighet for den type saker som representanten her tar opp, er lagt til fylkeslandbruksstyret.

Som representanten påpeker, har landbruksmyndighetene nektet deling. Dette gjelder både kommunen, fylket og Statens landbruksforvaltning som klageinstans. Alle tre instanser har kommet til at det ikke foreligger samfunnsinteresser av stor vekt som taler for deling. De har videre kommet til at eiendommen, med sine 77 dekar fulldyrket jord, 45 dekar overflatedyrket jord/gjødset beite og 330 dekar produktiv skogsmark, har behov for to bolighus. På den måten kan den yngre generasjonen flytte til gården og overta driften tidligere enn det som ellers ville være tilfellet. Kårboligen sikrer derved en kontinuerlig og forsvarlig drift av eiendommen ved generasjonsskifter. Jeg har også merket meg at de lokale instanser er av den oppfatning at eiendommens drift kan økes vesentlig, og at det er grunn til å anta at den vil bli drevet videre.

Delingsforbudet gjelder uavhengig av om delingen skjer ved arv eller på annen måte. Dette finner jeg rimelig, da delingsbestemmelsen ellers lett ville bli illusorisk. Av samme grunn mener jeg også at det ved avgjørelsen av den enkelte sak heller ikke bør legges avgjørende vekt på at delingen skjer i forbindelse med et arveoppgjør.

Jeg konstaterer at saken er behandlet etter gjeldende retningslinjer, og at delingsnektelsen er i tråd med praksis på dette området.

Kenneth Svendsen (FrP): Det var jo ikke et hyggelig svar. Det var dessverre det jeg regnet med.

Etter mitt syn er delingen forsvarlig. Jeg mener også at det her har vært en dårlig saksbehandling, bl.a. på grunn av at avgjørelsen i det lokale landbrukskontoret er basert på antakelser, som f.eks. det at barnebarnet skal overta og drive gården. Det er det ikke grunnlag for å hevde. Barnebarnet er flyttet fra området, og har ikke gitt inntrykk av å ønske å drive videre.

Man bør også i denne saken ta menneskelige hensyn. Det er jo en total brist i logikken når man fradeler tre hyttetomter like i nærheten. Det er også slik at eieren av dette huset kan rive huset når han måtte ønske å gjøre det. Det betyr at man da ikke har to kårboliger, og man bør også legge vekt på det. Mitt spørsmål blir da: Er det slik at ministeren ikke ønsker å ta de menneskelige hensyn som er i denne saken?

Statsråd Lars Sponheim: Jordlovens regler er veldig strenge på dette området. Jordloven er jo helt fra 1950-tallet, og den har lagt veldig strenge føringer på at landbrukseiendommene skal være hele. Man skal unngå oppstyking av landbrukseiendommene, og man skal bidra til at landbrukseiendommene kan vokse og dermed blir mer bærekraftige. Det har vært den bærende del av norsk landbrukspolitikk og dermed også den juridiske del av den i veldig mange år.

Den behandling som her har foregått, ikke bare lokalt, men på fylkesnivå og også gjennom anke helt til Statens landbruksforvaltning, har bygd på det som er dagens lovregler og praksis på området. Jeg har ikke gått nærmere inn i saken annet enn å ha lagt til grunn at den er behandlet på bakgrunn av de rettsregler vi har.

Så er det et spørsmål om disse reglene er for strenge, og om vi bør ha mykere regler i spørsmålet om deling og finne løsninger for den enkelte eiendom som er i samsvar bl.a. med slik en familie måtte ønske å ha det. Det er spørsmål som vi i Landbruksdepartementet vil vurdere framover gjennom en breiere gjennomgang av et lovarbeid som kan gå mot en samlet landbrukslov, hvor man ser på de ulike regler.

Kenneth Svendsen (FrP): Deling er selvfølgelig mulig, for det baseres på skjønn. Det sies også at i et skjønn kan man anse delingen som forsvarlig. Derfor har ministeren mulighet til å gjøre en skjønnsvurdering og vurdere dette som forsvarlig.

(Svendsen)

Det er også verdt å ta med seg at Nordland vel er det fylket i Norge som håndhever disse reglene med hensyn til deling strengest av alle sammen.

Også representanten Ivar Kristiansen fra Høyre og Nordland har uttalt seg i Avisa Nordland lørdag den 16. november om dette::

«Jeg håper da at noen vil våkne og ser galskapen i det som skjer. Det vi opplever er at Jordloven praktiseres ulikt rundt omkring i landet. Hva slags skade vil Unni Michalsen påføre landbruket i Beiarn og Norge om hun fikk overta barndomshjemmet, spør Ivar Kristiansen.»

Han sier videre:

«Vedtaket er et overtramp mot enkeltmennesket uten sidestykke.»

Er statsråden enig med representanten Ivar Kristiansen i dette?

Statsråd Lars Sponheim: Det finnes nesten ikke saker som går på det enkelte bruk, spørsmål om deling, spørsmål om overtakelse, spørsmål om odelsløsning, som ikke skaper litt vondt blod, og som er menneskelig vanskelig. Da er det av og til viktig å ha blikket festet på det vi ønsker å oppnå med dette. Delingsreglene, de restriktive delingsreglene gjennom 40–50 år, har vært basert nettopp på å sikre at landbrukseiendommene er hele, slik at de i framtiden også kan være landbrukseiendommer og bidra til bygdens vekst og muligheter.

Det kan være vi er kommet til et punkt hvor vi har behov for å vurdere en oppmyking av disse reglene for å gjøre det lettere for f.eks. en familie som ønsker at barna skal kunne ha et ankerfeste på sin familieeiendom i framtiden, noe som til dels er vanskelig med dagens regler å kunne gi mulighet til ved deling. Det er ikke min oppfatning at statsråden har mulighet til å gripe inn i en sak som dette. Den er sisteinstansbehandlet i Statens landbruksforvaltning innenfor dagens regelverk. Min oppgave er i så fall å arbeide med hvordan reglene bør være for framtiden. Men vi trenger delingsregler. Vi har så smågardsbruk i Norge at vi kan ikke la det være fritt fram med å tegne dem, streke dem og klippe dem opp som man måtte ville. Vi må ha nasjonale regler som ivaretar noen nasjonale hensyn.

S p ø r s m å l 8

Knut Storberget (A): Mitt spørsmål går til justisministeren:

«Tinglysingen i Norge skal organiseres på en annen måte.

Er det fortsatt departementets oppfatning at Stortingets premisser i vedtaket om reformen bl.a. vedrørende hensynet til nærhet til brukerne, en rimeligere ordning for det offentlige og brukerne, bedre saksbehandling og økt kvalitet på tinglysingen fortsatt vil bli resultatet av reformen, eller foreligger det informasjon om det motsatte som Stortinget bør bli informert om?»

Statsråd Odd Einar Dørum: Jeg er ikke kjent med opplysninger som tyder på at departementet må revurdere det syn på omorganiseringen av tinglysingen som framkom i stortingsmeldingen og senere ved Stortingets behandling av saken. Departementet anser fremdeles at reformen vil få de virkninger som der er angitt.

Jeg kan bekrefte at Miljøverndepartementet vurderer omorganiseringen av Statens kartverk, som Miljøverndepartementet har opplyst i St.prp. nr. 1 for 2002-2003. I den forbindelse uttales at en omstilling må tilpasses til avgjørelsen om at Kartverket skal overta tinglysingen. Jeg legger derfor til grunn at en eventuell omlegging av Kartverket ikke vil ha negative følger for omorganiseringen av tinglysingen.

Knut Storberget (A): Jeg takker for svaret.

Jeg har lyst til å si innledningsvis at tinglysingen er en tjeneste som vi ikke kan svikte i. Både eiendomsomsetningen og en del andre forhold forutsetter at det er en tjeneste som vi kan stole på i framtida. Derfor vil vi iallfall fra Arbeiderpartiets side følge denne prosessen nøye. Det er også bakgrunnen for spørsmålet. Jeg synes det er grunn til å spørre allerede nå om man har foretatt i departementet noen beregninger vedrørende økonomien i omorganiseringen av tinglysingen – det var jo en sak som var oppe i debatten, uten at jeg mener at vi fikk noen klare svar i forhold til det – og om man faktisk vil spare kroner i forhold til den ganske omfattende omorganiseringen man skal foreta, når man tar hensyn til både eiendomskostnader, driftskostnader og de årsverk som man nå har beregnet må til for å gjennomføre denne omfattende organiseringen. Vil man kunne spare i det hele tatt?

Statsråd Odd Einar Dørum: Jeg har allerede henvist til det svaret som jeg gav i Stortinget da saken ble behandlet, og jeg har ikke noen nye opplysninger som tilsier at jeg skal svare på en annen måte. Det er selvfølgelig svært bra at opposisjonen følger denne saken. Det gjør også Regjeringen, for vi er pliktig til å gjøre en bra jobb. Vi vil gå videre med jobben, slik som jeg gav uttrykk for den gangen saken var til behandling i Stortinget, og så vidt jeg husker, har vi omtalt det i budsjettproposisjonen for 2003.

Knut Storberget (A): Jeg er ikke fornøyd med disse svarene – dels på bakgrunn av at det i debatten heller aldri ble klargjort de økonomiske rammeforutsetninger for dette prosjektet, som etter mitt skjønn er svært dristig, og som vi nok antakelig må ta opp i Stortinget flere ganger. Jeg opplever nå på mange måter at man henviser til et svar som egentlig ikke eksisterer i forhold til spørsmålet om økonomi. Det er det ene. Det andre, som jeg også synes er nærliggende å ta opp, og som statsråden så vidt var inne på i sitt første svar, er spørsmålet om man faktisk nå mener at tinglysingstjenesten vil komme nærmere brukerne, som justisministeren også har uttalt flere ganger, tatt i betraktning at man i statsbudsjettet når det gjelder Statens kartverk, sier at man nå går mot en sammenslåing

av fylkeskartkontorene. Vil dette innebære at tinglysningstjenesten kommer nærmere brukerne?

Statsråd Odd Einar Dørum: Jeg har tidligere vist til opplysninger som er kjent for Stortinget gjennom Miljøverndepartementets budsjettproposisjon, så jeg gjentar det svært gjerne. I forbindelse med en omstilling av kartverket skal en slik eventuell omlegging ikke ha negative følger for omorganiseringen av tinglysingen. Det er det jeg legger til grunn. Jeg har ingen opplysninger som skulle tyde på noe annet. Jeg synes selvfølgelig det er svært prisverdig at representanten Storberget følger en sak, og også fører debatten om igjen som ble ført da man hadde stortingsbehandlingen av tinglysingen. Jeg må bare gjenta at de forutsetninger som lå til grunn for flertallet i Stortinget, og som Regjeringen er pliktig til å følge, vil vi følge. Skulle det dukke opp synspunkter som er annerledes, vil vi selvfølgelig opptre i samsvar med det, og si fra til Stortinget. Det er min generelle opplysningsplikt, akkurat som det er jobben min å følge opp det flertallet har pålagt meg å gjøre. Jeg følger altså begge retningslinjer. Det er de spilleregler som gjelder.

S p ø r s m å l 9

Carsten Dybevig (H): Jeg tillater meg å stille følgende spørsmål til statsråd Dørum:

«En oppdragsgiver opplever at forretningsføreren ikke fører regnskap, bilag er borte, mva., arbeidsgiveravgift og skattetrekk betales ikke, og, verst av alt, millionbeløp er tappet av klientens bankkonto. Selskapene går konkurs og anmeldes til politiet, som henlegger sakene.

Hva vil statsråden gjøre for å etterforske, tiltale og straffe økonomiske svindelaktører, og hva vil statsråden gjøre for at svindelaktører ikke kan gjemme seg bak nye selskaper og/eller nye identiteter?»

Statsråd Odd Einar Dørum: Representanten Dybevig tar opp et alvorlig problem, og vi er kjent med at personer som har vært involvert i konkurser, relativt raskt dukker opp i nye selskaper. Det er nok ofte slik at disse også har hatt en personlig økonomisk gevinst av konkurransen. Samfunnets kostnader ved denne typen kriminalitet er store, og det er derfor viktig å bekjempe den med effektive midler.

Jeg vil understreke at det er Regjeringens uttrykte forutsetning at bekjempelse av økonomisk kriminalitet må videreføres og styrkes. Vi har etter politireformen, hvor antall politidistrikter er redusert til 27, fått det slik at det vil være enklere å samle og utnytte kompetansen i politiet og bruke ressursene på en effektiv måte.

Samtidig er det slik at denne kompetansen må bygges opp, slik som vi har høstet erfaringer med i Økoteam Vestfold Telemark. Det er også viktig å peke på at det er nødvendig med tverrfaglig samarbeid, ikke minst mot skatteetaten og bruk av bistandsrevisorer.

I en rekke konkurser oppstår det under bobehandlingen mistanke om at det er begått økonomisk kriminalitet.

Det er imidlertid ikke bestandig midler i boet til å undersøke dette nærmere.

Justisdepartementet arbeider med lovendringer som bl.a. vil ta for seg tiltak som kan bidra til å sikre midler til bobehandling ved mistanke om kriminalitet. Justisdepartementet vil også følge opp NOU 1999:23 Forbrytelser i gjeldsforhold, utarbeidet av Straffelovrådet. I utredningen foreslås det forenklinger i straffelovens kapittel om forbrytelser i gjeldsforhold, som bl.a. omhandler konkurskriminalitet.

Jeg vil også nevne at det er opprettet et samarbeidsprosjekt mellom bobestyrer og politi i konkurssaker for å bekjempe økonomisk kriminalitet. Ordningen forvaltes av Politidirektoratet og Økokrim.

Det kan også være på plass å nevne Konkursrådet, som arbeider for en effektiv, praktisk, resultatorientert og likeartet konkursbehandling nasjonalt. Rådet er oppnevnt av departementet og gir en rekke uttalelser og anbefalinger når det gjelder konkursbobehandling. Rådet er opp-tatt av å medvirke til tiltak som bedre kan sette bobestyrer og politi i stand til å forfølge konkurskriminalitet effektivt.

Jeg vil avslutningsvis nevne at Embetsmannsutvalget mot økonomisk kriminalitet har initiert et prosjekt som skal ledes av Politidirektoratet. Prosjektet er toårig og skal frambringe grunnlag for å vurdere om felles kontroller er et effektivt virkemiddel i kampen mot økonomisk kriminalitet. Prøveprosjektet skal primært være rettet mot nyetableringer i restaurantbransjen i Oslo. Etter min vurdering er det utvilsomt at samarbeidet mellom kontrollatene står sentralt i kampen mot den økonomiske kriminaliteten, og i den sammenheng også konkurskriminaliteten.

Carsten Dybevig (H): Jeg takker statsråden for svaret.

Jeg registrerer at han sier at en rekke instanser arbeider med disse sakene, og at man er på vei til å bygge opp kompetansen i de ulike instansene, også i Politiet.

Jeg vil ta et eksempel. For at man skal komme til bunns i denne problematikken, tror jeg det er viktig at man gir noen eksempler. Hvis man ikke bruker eksempler, vil det lett bli en teoretisk øvelse. De personene som begår denne type kriminalitet, tapper aktiviteten i selskapet. Så lar de gjelden stå igjen, og så er selskapet konkurs, og så ligger det aktører som har fordringer i dette selskapet, som ikke får sine penger. Dette gjentar seg og gjentar seg opp til mange, mange ganger. Jeg kan ta et eksempel fra denne bransjen, hvor den faktiske reklame for et firma som driver på denne måten, lyder: «En partner får bedre kapitalstyring.» Her opplever altså selskapene at midlene blir fullstendig borte. Det må jo være i statens interesse at skatter og arbeidsgiveravgift blir betalt, at regnskapslovens regler om å føre regnskap blir fulgt, og at bilag finnes.

Vil statsråden påse at politiet tar tak i disse sakene når de får sakene, istedenfor å henlegge dem, slik som de ofte gjør nå?

Statsråd Odd Einar Dørum: Det er selvfølgelig slik som representanten sier, at det er gjennom livets eksempler at man lærer, og det er nødvendig at det er slik for alle. Det er flere forhold som skal til for at man kan gjøre noe effektivt med dette.

For det første må man ved bobehandling ha nok ressurser, slik at man som samvittighetsfull bobestyrer kan gjøre den jobben man ønsker å gjøre. I tillegg er det slik at det er mange samvittighetsfulle bobestyrere som med de nåværende midler får saker som de sender videre, men hvor politiet ikke er gode nok. Derfor la jeg vekt på at vi måtte bygge opp kompetansen hos politiet både på etterforskning og videre påtalearbeid, og jeg viste til det eksemplet som jeg har lært ved samarbeidet mellom Vestfold og Telemark, som har vært veldig bra, og som jeg ønsker å ta med videre i Politi-Norge. Dette er en kompetanseutvikling som vi i Politi-Norge også ser på andre områder. Vi ser det på kampen mot vold i samliv, vi ser det snart på kampen mot trafficking og mot barne- og ungdomskriminalitet. Og da må man være god.

Så er det viktig at det blir et samarbeid med andre etater, slik man f.eks. har sett i restaurantbransjen i Oslo, hvor man samarbeider mellom etater kommunalt, opp mot statlige etater og politiet. Det er når den type begivenheter skjer, at man nærmest får et slags bilde i de bransjer som eventuelt jukser, at panikkgruppen har ankommet. Det er all mulig grunn til å skape kreativ panikk blant dem som ønsker å undergrave seriositeten hos de fleste ved å jukse.

Dette er virkemidler som vi fokuserer på, men det er bare å innrømme at vi verken har hatt nok kapital til stede i boene til å støtte de gode bobestyrerne våre eller nok kompetanse i politiet. Da er det viktig å legge trykk på å bygge opp begge deler, og jeg kan forsikre representanten om at det har høy prioritet fra min side.

Carsten Dybevig (H): Jeg vil ta litt tak i dette med bobestyrer, for det finnes faktisk saker hvor bobestyreren har hatt midler og har hatt mulighet til å etterforske og finne ut hva som har skjedd i disse sakene. Det har imidlertid ikke vært lett å få oversikt over økonomien, sier bobestyrerne, og de blir avvist når de søker kontakt med de personene det gjelder. De går ofte under jorda, men når de blir fengslet, tatt hånd om av politiet, begynner de å snakke ut. En bobestyrer uttaler faktisk at for noen er dette et forretningskonsept, å lure penger ut av folk. Det har vært gode penger for noen. Det er snakk om millionbusiness for enkelte mennesker. Imidlertid har bobestyrerne sendt inn en sluttinnberetning til økoavsnittet ved Oslo politikammer for tredje gang i samme selskap. Kemner og skattefogd har gjort det samme, men sakene ble henlagt etter få dager.

Dette er dagens system, og jeg vil si at dagens system på en måte belønner utroskap og svindel. Og da vil jeg stille spørsmålet: Hvordan skal vi gjenreise tilliten til det åpne, frie markedet om tilsynsrollen ikke fungerer godt nok?

Statsråd Odd Einar Dørum: Representanten belegger med gode og nye eksempler situasjonen som jeg tid-

ligere har beskrevet. Jeg har tidligere sagt, og jeg gjentar det gjerne: Det finnes svært, svært mange meget gode og samvittighetsfulle bobestyrere som på tross av ofte utilstrekkelige midler gjør en god jobb, og som ofte opplever at sakene deres blir henlagt hos politiet. Da er det svært viktig at politiet har nok kompetanse til å ta sakene, og det er i den sammenheng også innledet et samarbeid med politiet i forhold til skatteetaten for å dra nytte av skatteetatens kompetanse. Det er også opprettet stillinger som politirevisorer. Alt dette er for å styrke kompetansen, slik at man på et tidlig tidspunkt kan gå inn i sakene.

Jeg vil på nytt vise til de gode erfaringene vi har hatt nettopp med å bygge slik kompetanse i et samarbeidsprosjekt mellom Vestfold og Telemark, og det er erfaringer som vi vil ta med oss i Politi-Norge for å sørge for at kompetansen blir mer allmenn.

Representanten har helt rett i at det er nye kriminalitetsformer som er raffinering av gamle kriminalitetsformer, og at det er faretruende på dette området. Folk som tidligere har sluppet unna av forskjellige grunner, prøver seg på nytt med nye raffineringer. Vi kan ikke la disse folkene slippe, for til syvende og sist sitter det ofte mange små i næringslivet igjen med regning og gjeld. De blir knust av disse folkene som jeg sier har universitetseksamen i kriminalitet, og da må vi bekjempe dem med tøffe nok og gode nok virkemidler. Og det vil jeg bidra til.

S p ø r s m å l 1 0

Rolf Reikvam (SV): Jeg vil gjerne stille følgende spørsmål til helseministeren:

«Helse Øst behandler for tiden en sak om omstrukturering av sykehusene i Akershus. Det ligger forslag om nedleggelse av Stensby sykehus. Akershus fylkeskommune har investert flere titalls millioner de siste årene før statlig overtakelse. Mange fryktet at press mot nedleggelse kunne bli større etter statlig overtakelse.

Mener statsråden at det ligger innenfor hans fullmakt å stoppe en nedleggelse selv om styret i Helse Øst vedtar det, og vil han eventuelt bruke en slik fullmakt?»

Statsråd Dagfinn Høybråten: Det spørsmålet som representanten Reikvam stiller, berører flere ulike forhold knyttet til organiseringen av sykehusene i helseforetak. De regionale helseforetakene har et helhetlig ansvar for gjennomføring av helsepolitikken i tråd med de beslutningene som fattes i denne sal. Gjennom behandling av St. prp. nr. 59 for 2001-2002 om sykehusøkonomi har Stortinget stilt krav om at de regionale helseforetakene skal gjennomføre betydelige omstillings- og effektiviserings tiltak, nettopp for å kunne gi bedre effekt av bruken av helsetjenestens ressurser.

Samtidig forutsetter foretaksmodellen at viktige enkeltstående beslutninger forelegges Helsedepartementet, og at beslutninger skal tas av foretaksmøtet, som i praksis vil si helseministeren. Stortinget har i helseforetaksloven gitt de generelle rammene for hvilke saker som skal legges fram for slik avgjørelse. Jeg vil understreke at når slike saker legges fram for departementet, må vi få belyst

best mulig hvilke virkninger endringene vil få for tjenestetilbudet til pasientene. Dette må imidlertid ikke blokkere for enhver omstilling og effektivisering som gir bedre helsetjenester til pasientene og bedre utnyttelse av ressursene.

Helse Øst har ganske riktig vurdert ulike tilnærminger i forhold til framtidig bruk av Stensby. Styret for Akershus Universitetssykehus behandlet saken om Stensby på nytt fredag 13. desember og fattet da vedtak om ikke å videreføre arbeidet med å utrede avvikling av sykehuset. Akershus Universitetssykehus vil i stedet anvende Stensby mer effektivt gjennom økt og spesialisert øre-nese-hals-virksomhet, mer planlagt kirurgi og økt indremedisinsk virksomhet, mens akuttfunksjonen innen kirurgi vil bli avviklet. Denne omlegging av driften er planlagt gjennomført på nyåret i 2003. Dette betyr at Helse Øst heller ikke viderefører ytterligere utredning vedrørende regionale konsekvenser i tilfelle avvikling av Stensby.

Den konkrete problemstillingen som representanten Reikvam reiser, er dermed ikke aktuell, men rent generelt har jeg etter lov om helseforetak mulighet til å stanse eventuell nedleggelse av sykehus. Det må selvsagt vurderes grundig for det enkelte forslag med hensyn til hvilke konsekvenser det vil få.

Jeg vil samtidig føye til at Stortingets rolle i styringen av helsepolitikken er viktig, og den ønsker jeg å ivareta gjennom det plan- og meldingssystem som departementet nå arbeider med, slik jeg også orienterte om i budsjettdebatten i denne sal for en uke siden. Plan- og meldingssystemet for helseforetakene vil inngå i Helsedepartementets årlige budsjettforslag overfor Stortinget som grunnlag for Stortingets styring av spesialisthelsetjenesten. I en slik sammenheng vil det være naturlig å melde om vesentlige enkeltstående saker som har vært til behandling.

Kj e l l E n g e b r e t s e n hadde her overtatt presidentplassen.

Rolf Reikvam (SV): Jeg takker for svaret. Det var jo avklarende i alle fall på ett område, det som går på statsrådens fullmakt til å stoppe vedtak – i Helse Øst i dette tilfellet. Han kan det, og han var vel også opptatt av at han eventuelt vil gjøre det dersom det er grunn til det.

Så til det konkrete – Stensby sykehus: Det er riktig at det er vedtatt at det ikke skal nedlegges, men det skal igjennom en dramatisk omstrukturering. Det skal få helt andre funksjoner. Det vil si at det som går på akuttberedskap, ikke lenger skal tilligge dette sykehuset. Sykehuset skal stort sett drive elektiv virksomhet. Det innebærer, som sagt, at det får en helt annen funksjon. Da er mitt spørsmål til statsråden, i og med at han sa at problemstillingen ikke lenger er aktuell fordi sykehuset fortsatt skal bestå, men med en helt annen funksjon enn det har hatt tidligere: Mener statsråden at det vedtaket som er gjort i forhold til omlegging av funksjon, gjør at han eventuelt vil gripe inn i og med at han nå har fullmakt og kan gjøre det?

Statsråd Dagfinn Høybråten: Jeg vil i samråd med de regionale helseforetakene løpende vurdere om det foreligger saker, særlig i forbindelse med omstrukturering av spesialisthelsetjenesten, som tilsier at spørsmålene bør behandles i foretaksmøtet. Jeg har nevnt eventuell nedleggelse av sykehus som et eksempel på en sak som jeg normalt vil si må behandles av eier. Spørsmålet om arbeidsdeling mellom sykehus og omstrukturering av oppgavefordelingen mellom sykehus, og nærliggende sykehus, vil normalt ikke være av en slik art at det vil kreve foreleggelse for Helsedepartementet. Det må i så fall være at det foreligger helt spesielle sider ved saken som tilsier det. Det anser jeg ikke å være tilfellet, slik jeg er orientert om, når det gjelder de foreliggende planene for Stensby sykehus.

Rolf Reikvam (SV): Dette er et viktig signal til befolkningen på Øvre Romerike, som har dette sykehuset som sitt lokalsykehus, som sitt akuttisykehus, innenfor en del områder. Det betyr, slik jeg nå oppfatter det, at statsråden ikke ser behov for å få seg forelagt denne saken på foretaksmøtet. Dette er en mindre justering, en mindre omstrukturering. Det er for så vidt faktisk litt overraskende. Jeg vil nesten si at det ikke bare er litt, men ganske overraskende. Det betyr jo at den type beslutninger, ganske omfattende og ganske store endringer i sykehusstrukturen, er flyttet bort fra det offentlige rom og lagt i et lukket rom. Så jeg vil nok be statsråden tenke en gang til over om ikke også omstruktureringer som får slike konsekvenser som det her er snakk om, bør være noe han får seg forelagt på foretaksmøtet.

Statsråd Dagfinn Høybråten: Jeg har en relativt vid adgang til å vurdere hva som er saker av viktighet, og som bør løftes til foretaksmøtet. Den adgangen akter jeg å bruke for å gjennomføre det jeg oppfatter som Stortingets vedtatte helsepolitikk. Men jeg akter ikke å bruke den til en detaljstyring av sykehusene når det gjelder deres organisering, og når det gjelder arbeidsfordelingen mellom sykehusene, for det var ikke siktemålet med den sykehusreformen Stortingets flertall vedtok. I denne avveiningen vil jeg også være bevisst på at sykehusene skal styres gjennom åpne prosesser. Det er ikke slik at prosessen rundt omstruktureringen av spesialisthelsetjenestene i Helse Øst har vært noen lukket prosess. Tvert imot. Alle utredninger har vært lagt ut på Internett, og det har vært åpne diskusjoner. Det forhold at saken har vakt stort engasjement, er et resultat av at det faktisk har vært en åpen prosess.

S p ø r s m å l 1 1

Karl Eirik Schjøtt-Pedersen (A): Jeg tillater meg å stille følgende spørsmål til helseministeren:

«Finnmark fylke er større enn Danmark. Det har nå oppstått uro om hvorvidt Helseregion Nord RHF legger til rette for nedlegging av et av sykehusene eller akuttfunksjonene ved et av sykehusene.

Kan statsråden bekrefte at både Hammerfest sykehus og Kirkenes sykehus skal bestå med akuttmedisinske funksjoner begge steder?»

Statsråden Dagfinn Høybråten: Spesialisthelsetjenesten i Finnmark er organisert i ett foretak – Helse Finnmark HF. Dette foretaket har det praktiske ansvaret for at hele fylkets befolkning får en spesialisthelsetjeneste som er faglig god når de trenger det.

Helse Nord har «sørge for»-ansvaret i helseregion Nord. De regionale helseforetakene har et helhetlig ansvar i tråd med beslutningene som fattes i Stortinget. Gjennom behandlingen av St.prp nr. 59 for 2001-2002 har Stortinget stilt krav om at de regionale foretakene skal gjennomføre omstillings- og effektiviseringstiltak for å kunne gi bedre effekt av helseressursene. I den forbindelse har det regionale helseforetaket satt i gang utredningsarbeider for å se hvordan man på best mulig måte kan møte framtidens utfordringer. I dette ligger det å gjennomgå foretakenes oppgaver og organisering av tjenestetilbudet. Den stadige spesialiseringen innen de medisinske fagene og den teknologiske utviklingen gjør at ingen organisering eller struktur kan vare over veldig lang tid. En ansvarlig oppfølging av «sørge for»-ansvaret innebærer å ha et blikk for hvilke organisatoriske og strukturelle endringer som bør gjøres for å sikre befolkningen et kontinuerlig høykvalitets tjenestetilbud.

Når det gjelder nødmeldtjenesten, har Helse Nord anbefalt overfor sine helseforetak at man skal ha en 113-sentral i hvert helseforetak. Dette er en organisatorisk endring – når det skjer – som ikke har noen konsekvenser for det akuttmedisinske tilbudet ved enheter som ikke har 113-sentral. Formålet med denne endringen er å gi en ytterligere forbedring av kvaliteten på håndteringen av nødmeldingssituasjoner.

I Helse Nord's planer – slik de er blitt forelagt departementet gjennom melding av 1. desember i år – er det ingen planer verken om nedlegging av sykehus eller akuttfunksjoner i Kirkenes. Og Helse Nord har også klart gitt uttrykk for at de heller ikke har intensjoner om det. Jeg opplever at Helse Nord er meget bevisst på helseregionens størrelse, ikke minst Helse Finnmarks enormt store geografiske område. Jeg er trygg på at det regionale helseforetaket i sitt arbeid legger til rette for et godt helsetilbud i Finnmark – både rundt Kirkenes sykehus og Hammerfest sykehus.

Når det gjelder representanten Schjøtt-Pedersen's helt konkrete spørsmål, vil jeg ikke kunne besvare det uten å undergrave Helse Finnmarks og Helse Nord's posisjoner og myndighet. Men jeg vil imidlertid gjøre det helt klart at saker som medfører en vesentlig endring av tjenestetilbudet, skal legges fram for meg før endelig beslutning fattes. Og en nedleggelse av et sykehus vil være en slik beslutning som helt klart skal løftes til et politisk nivå ved helseministeren. Det følger av helseforetaksloven.

Karl Eirik Schjøtt-Pedersen (A): Jeg takker statsråden for svaret.

Tilbudet av velferdstjenester avhenger selvsagt ikke bare av hvor mange leger det er pr. innbygger, men også av avstanden til behandling. Finnmark er et stort fylke. Avstanden mellom Kirkenes og Hammerfest er nesten som avstanden mellom Oslo og Trondheim. For Arbeiderpartiets stortingsgruppe er det selvsagt at både Kirkenes sykehus og Hammerfest sykehus skal bestå. Det lå også til grunn under regjeringen Stoltenberg.

Det vil være av stor betydning for befolkningens trygghet om helseministeren kan slå fast at både Kirkenes sykehus og Hammerfest sykehus skal bestå med akuttmedisinske funksjoner begge steder.

Statsråd Dagfinn Høybråten: Jeg viser til hva det ansvarlige helseforetak, Helse Nord, har sagt om dette. Jeg vil sitere fra en pressemelding de sendte ut den 13. desember:

«Det foreligger ingen planer eller intensjoner om å legge ned akuttberedskapen ved sykehusene i Finnmark. Helse Nord vil være en garantist for at finnmarkingene skal ha en spesialisthelsetjeneste som er av god kvalitet og tilgjengelighet tilpasset de svært spesielle geografiske og kommunikasjonsmessige forhold finnmarkingene lever under. Det gjør at løsningene ikke kan bli lik de en kan ha der det er noen få mil mellom sykehusene. Samtidig må kravene til faglig kvalitet også oppfylles i Finnmark. I noen situasjoner kan nærhet til tilbud og krav til faglig kvalitet stå i konflikt med hverandre. Da må løsninger som sikrer faglig kvalitet tilfredsstilles.»

Jeg legger til grunn at det Helse Nord her sier, er en bekreftelse på at de deler det syn som representanten Schjøtt-Pedersen her gir uttrykk for.

Karl Eirik Schjøtt-Pedersen (A): La meg først konstatere at statsråden og jeg er enige om at spørsmålet om eventuelle nedleggelse av sykehus ikke kan avgjøres av helseforetak alene. Jeg legger også til grunn at akuttmedisinske funksjoner inngår i forhold til dette.

Jeg registrerer det statsråden henviser til i forhold til det regionale helseforetakets beslutning. Statsråden har samtidig understreket at helseforetaket ikke har intensjoner om å nedlegge sykehus. Han sier også, så vidt jeg forstår, at man ikke har intensjoner om å nedlegge akuttmedisinske funksjoner. Kan statsråden bekrefte at han vil stå fast ved at det skal være to sykehus?

Statsråd Dagfinn Høybråten: Jeg mener at jeg allerede har svart på dette tilleggsspørsmålet fra representanten Schjøtt-Pedersen, idet jeg har stilt meg bak det Helse Nord har sagt om akkurat dette, og som jeg har sitert i mitt første tilleggssvar.

S p ø r s m å l 1 2

John I. Alvheim (FrP): Jeg har følgende spørsmålet til den ærede helseminister:

«Fylkeslegen i Akershus uttaler til Aftenposten* 20. november d.å. at fastlegeordningen har gjort det lettere for misbrukere å skaffe seg A- og B-preparater.

Hva kan og vil statsråden gjøre med dette problemet?»

Statsråd Dagfinn Høybråten: Jeg går ut fra at representanten Alvheim sikter til en reportasje i Dagsavisen fra samme dato. Der vises det til et brev fra fylkeslegen i Akershus til Helsedepartementet hvor han har tatt opp spørsmålet om fastlegers tilgang til opplysninger i fastlegeregisteret. Fylkeslegen mener at tilgang til opplysninger om hvem som er pasientens fastlege, vil legge til rette for bedre kommunikasjon mellom fastlegene. Derigjennom kan fastlegeordningen i sterkere grad redusere problemet med at misbrukere går til flere leger for å få tilgang til A- og B-preparater. Jeg kan altså med en gang slå fast at fylkeslegen ikke mener at fastlegeordningen har gjort det lettere for misbrukere å skaffe seg A- og B-preparater.

Problemet med såkalt legeshopping, dvs. at misbrukere går fra lege til lege for å få skrevet ut vanedannende midler – A- og B-preparater – har eksistert i mange år. Et viktig grep for å redusere muligheten til slik legeshopping er innføringen av fastlegeordningen. Så godt som alle innbyggere har en fast lege som har ansvar for å følge opp innbyggerens behov i forhold til allmennlegetjenester.

Spesielt i forhold til utskrivning av A- og B-preparater er det viktig å ha informasjon om pasientens sykehistorie. I tråd med god legepraksis bør derfor innbyggeren få beskjed om å henvende seg til sin faste lege ved behov for slike medisiner. I henhold til merknad til § 7 i forskrift om fastlegeordningen har fastlegen ansvar for personens journal og oppdatering av sykehistorie og bruk av legemidler. Dersom en lege skriver ut medikamenter til andre enn sine faste pasienter, bør legen sørge for at fastlegen gis melding i etterkant. Legen bør derfor ha sterke faglige grunner for å skrive ut A- eller B-preparater i tilfeller der pasienter ikke ønsker å oppgi hvem som er vedkommendes faste lege.

Helsetilsynet og fylkeslegene har som tilsynsmyndighet betydelig fokusering på foreskrivning av vanedannende medikamenter. Som ledd i arbeidet med å bidra til forsvarlig rekvireringspraksis utgav Helsetilsynet i 2001 en veileder om legers rekvirering av vanedannende medikamenter. Helsemyndighetene er opptatt av at rekvirering av slike medikamenter skal følges opp med sikte på å unngå misbruk.

Tilbakemelding til fastlegen kan forenkles dersom han gjennom tilgang til opplysninger i fastlegeregisteret kan få navn og adresse til innbyggerens fastlege. Det kan sikre tilbakemelding i de tilfeller der pasienten ikke husker hvem som er fastlegen.

Slik situasjonen er i dag, er det trygdeetaten som har direkte tilgang til fastlegeregisteret. Opplysninger om hvem som er innbyggerens fastlege kan fås gjennom te-

lefonisk kontakt med fastlegekontoret i fylket. Trygdeetaten kan gi opplysninger om hvem som er innbyggerens fastlege, til AMK-sentraler, legevakt og sykehus i situasjoner der innbyggeren selv er ute av stand til å oppgi fastlegens navn eller til å gi samtykke til at informasjonen innhentes på grunn av bevisstløshet eller forvirring av et eller annet slag. Når det gjelder tilgang til fastlegeregisteret, kan jeg opplyse at Helsedepartementet i samarbeid med Rikstrykdeverket arbeider med å finne gode tekniske løsninger for elektronisk overføring av opplysninger fra registeret. Jeg vil sørge for at spørsmålet om hvem som skal gis tilgang til opplysninger i fastlegeregisteret i denne sammenheng, vil bli vurdert på nytt. Departementet vil da ta synspunktet til fylkeslegen i Akershus med i en slik vurdering.

John I. Alvheim (FrP): Jeg takker statsråden for svaret.

En av intensjonene med etableringen av fastlegeordningen var å få redusert den angivelige legeshoppingen som var i markedet. Selv er jeg imidlertid sterkt i tvil om den var så omfattende som man den gangen ville ha det til. Vi har igjen her et eksempel på at fastlegeordningen ikke har svart til forventningene, selv om denne saken ikke er den alvorligste mangel ved fastlegeordningen.

Mitt spørsmål igjen til helseministeren blir da: Hva er grunnen til at fylkeslegene ikke har adgang til fastlegelistene, og vil helseministeren endre på dette?

Statsråd Dagfinn Høybråten: Grunnlaget for tilgang til de opplysninger som ligger i fastlegeregisteret, er at man har et berettiget behov for dem i sin tjeneste for å ivareta pasientens interesser. Det er det som er grunnlaget for at AMK-sentraler, legevakt og sykehus i situasjoner som jeg beskrev i mitt første svar, er gitt en slik anledning til å få disse opplysningene.

Jeg vil imidlertid i forbindelse med den vurdering og det arbeidet vi nå har i gang, sammen med Rikstrykdeverket, om tekniske løsninger for elektronisk overføring av opplysninger fra fastlegeregisteret, vurdere om det er et berettiget behov for fylkeslegen å ha en slik tilgang.

John I. Alvheim (FrP): Jeg takker igjen helseministeren for svaret.

Jeg finner det merkelig at tilsynsmyndighetene ikke skal ha denne muligheten. Fylkeslegen i Akershus og helsedirektøren foreslår for å forhindre misbruk at pasientene må opplyse til konsulterende lege hvem som er hans eller hennes fastlege.

Vil helseministeren sørge for at det skjer en endring i någjeldende regelverk slik at denne ordningen kan gjennomføres rimelig raskt?

Statsråd Dagfinn Høybråten: La meg i forhold til representanten Alvheims anførsler si at jeg mener at fastlegeordningen faktisk har svart til forventningene på mange områder. Senest i dag har vi en sak i nyhetene som viser at vi har fått en langt bedre legedekning etter at fastlegeordningen ble innført.

* Skal være Dagsavisen.

Når det gjelder det konkrete spørsmålet, vil jeg sørge for at det blir vurdert i forbindelse med den gjennomgangen vi nå har, sammen med Rikstrygdeverket, med hensyn til den praktiske tilgangen til fastlegeregisteret. Og da vil også spørsmålet angående regelverket bli vurdert på nytt.

S p ø r s m å l 13

Audun Bjørlo Lysbakken (SV): Jeg vil gjerne stille følgende spørsmål til helseministeren:

«Helse Vest presenterte 9. desember i år sitt forslag til nye akuttfunksjoner i helseregionen. Akuttavdelingene ved sykehusene på Stord, Voss, Nordfjord og Lærdal blir lagt ned. Det foreslås også å legge ned fødeavdelingene ved lokalsykehusene. Forslaget innebærer nedlegging av sykehuset i Odda. Planene vekker sterke reaksjoner i lokalmiljøene.

Er nedlegging av akuttberedskap og lokalsykehus i tråd med Regjeringens helsepolitiske prioriteringer, og hva mener statsråden om de foreslåtte tiltakene?»

Statsråd Dagfinn Høybråten: Styret i Helse Vest igangsatte våren 2002 arbeidet med en strategisk plan. Det er gjort for best mulig å kunne ivareta sykehusreformens intensjoner og målsettinger, og det innebar bl.a. iverksetting av et prosjekt om funksjonsfordeling, om arbeidsfordelingen, mellom sykehus. Dette er også i tråd med Stortingets behandling av St.prp. nr. 59 for 2001-2002, om sykehusøkonomi, fra i vår, der det ble stilt krav om at de regionale helseforetakene skal gjennomføre betydelige omstillings- og effektiviseringstiltak for å kunne gi bedre effekt av bruken av helsetjenestens ressurser. Bakgrunnen for funksjonsfordelingsprosjektet er at Helse Vest vil vurdere om man ved en bedre organisering av dagens tilbud kan sikre pasientene et mer likeverdig tilbud, både med hensyn til kvalitet, tilgjengelighet og økonomi.

Helse Vest offentliggjorde 9. desember i år en delrapport med forslag til en mulig framtidig organisering av akuttfunksjonene i regionen. Denne delrapporten skal inngå i den samlede vurderingen i funksjonsfordelingsprosjektet. Jeg har fått opplyst at forslagene i akuttprosjektet i første omgang vil bli behandlet på nyåret av arbeidsgruppen for funksjonsfordeling og styringsgruppen for strategiprosessen. Deretter vil rapporten fra prosjektet bli oversendt de lokale helseforetakene til behandling, før den behandles i styret for Helse Vest i månedsskiftet februar/mars 2003. Det er med andre ord ikke tatt stilling til noen av forslagene i den framlagte rapporten. For å sikre god medvirkning fram til beslutning er det lagt opp til en bred drøftingsprosess, med muligheter for innspill fra ulike målgrupper før endelig styrebehandling. Det legges f.eks. opp til en formell høringsrunde som inkluderer regionale og lokale myndigheter, i tillegg til brukertvalg og foretaksorganisasjonen.

Jeg finner det lite hensiktsmessig å gå inn i en konkret diskusjon om de aktuelle tiltakene her og nå. Jeg vil imidlertid understreke at det ikke er framsatt forslag om

total nedleggelse etter uttrading av de omtalte spesialisthelsetjenestene i tilknytning til de aktuelle lokalsykehusene, slik framstillingen i spørsmålet kan gi inntrykk av.

Jeg vurderer at det opplegget for videre prosess som Helse Vest legger opp til, på en god måte søker å ivareta Stortingets intensjoner om åpenhet og medvirkning. Det er langt fram til en endelig beslutning fra det regionale styret foreligger. Derfor finner jeg det ikke riktig å uttale meg om enkelttiltak. Men jeg kan forsikre representanten Bjørlo Lysbakken om at jeg for min del vil ha en særlig årvåkenhet i forhold til forslag som kan sies å bryte med vedtatt helsepolitikk her i salen, og jeg vil ikke nøle med å benytte meg av min mulighet til å løfte beslutninger til foretaksmøtet, dersom det dreier seg om saker av viktighet, og om saker som jeg er i tvil om vil være i tråd med Stortingets vedtatte helsepolitikk.

Audun Bjørlo Lysbakken (SV): Jeg takker for svaret. Jeg tror dessverre det ikke er egnet til å berolige alle dem som nå bekymrer seg for at de vil miste akuttberedskapen i sine nærområder.

Jeg vil vise til at Odda kommune har sagt at de er svært bekymret over de planene som er lagt fram. Helse Fonna har lansert en alternativ innsparingsplan som vil skjerme akuttberedskapen på Stord. Det er et sterkt lokalt engasjement rundt disse spørsmålene. Jeg synes derfor det er riktig – på et rent generelt grunnlag – å etterlyse et klarere svar fra helseministeren på de politiske målsettingene i dette.

Er sentralisering av akuttberedskapen på Vestlandet i tråd med Regjeringens politiske målsettinger? Eller er helseministeren enig med oss i at det må være et mål at det skal være en god akuttberedskap også ved de lokale og mindre sykehusene i regionen?

Statsråd Dagfinn Høybråten: Det er nasjonal helsepolitikk å sørge for at det skal være en god akuttberedskap av høy kvalitet og i rimelig nærhet i hele landet, også innenfor Helse Vests ansvarsområde.

Det vil helt klart være et spørsmål av nasjonal betydning dersom Helse Vest skulle gjøre alvor av spørsmålet om å legge ned enkeltsykehus innenfor sitt ansvarsområde. Da vil jeg bruke den myndighet som helseforetaksloven gir meg, til å løfte beslutningsansvaret til et nasjonalt og politisk nivå.

Men når prosessen nå er i en utredningsfase, ber jeg om respekt for at de ansvarlige organer må få lov til å gjennomføre en utredning av effektiviseringstiltak – som Stortinget har forutsatt at de skal gjøre – uten at helseministeren i forkant peker på at det tiltaket liker han, det tiltaket liker han ikke. Det ville være i strid med reformens intensjoner, slik det er vedtatt av et flertall her i huset.

Audun Bjørlo Lysbakken (SV): Jeg takker igjen for svaret.

Jeg kunne ønske meg klarere signaler, men jeg er glad for at vi likevel får et klart signal om at helseministeren

vil følge dette nøye. Jeg henviser til at helseministeren er sitert i Bergens Tidende den 13. desember på følgende:

«Det vil være naturlig at jeg som sykehuseier kommer i dialog med Helse Vest om omorganiseringen av akuttfunksjonene.»

Jeg vil da spørre helseministeren om han kan love – jeg forstår det slik – at den typen nedbygging som her er foreslått, ikke vil bli vedtatt uten at det først kommer på helseministerens bord. Jeg vil også spørre om hvordan helseministeren vil ta initiativ til å komme i den dialogen som han nevner i intervjuet med Bergens Tidende, og om hvordan han vil følge opp dette videre.

Statsråd Dagfinn Høybråten: Jeg vil på et egnet tidspunkt be om å bli orientert om de planene som foreligger, når de er kommet lenger i en utredningsfase. Jeg vil sammen med Helse Vest da vurdere om det foreligger slike planer eller slike forslag som tilsier at beslutningen bør løftes til foretaksmøtet, som er helseministeren. Det vil jeg gjøre i nær kontakt og i dialog med Helse Vest, slik jeg har varslet.

S p ø r s m å l 1 4

Bjørn Jacobsen (SV): Eg tillèt meg å stille følgjande spørsmål til utviklingsministeren:

«Nasjonal Agenda 21 er den konkrete norske oppfølginga av Johannesburg-møtet. Statsministeren sa òg i si utgreiing til Stortinget at dei internasjonale finansinstitusjonane òg må trekkjast sterkare inn i oppfølginga av internasjonale miljøtoppmøte.

Korleis ser statsråden for seg at dette skal gå føre seg, og kva initiativ vil det bli tatt frå norsk side slik at denne prosessen kjem i gang?»

Statsråd Hilde Frafjord Johnson: Norge legger stor vekt på at de multilaterale finansinstitusjonene trekkes med i internasjonale prosesser, slik som oppfølgingen av Johannesburg-møtet. Det er fordi disse institusjonene har betydelige finansielle ressurser og stor politisk betydning. Vi arbeider aktivt for at institusjonenes virksomhet i større grad blir sett i et bærekraftig perspektiv, ikke minst for at forholdet mellom miljø, sosial utvikling og fattigdom skal bli vektlagt.

Budskapet fra Johannesburg var nettopp å se miljø, fattigdom og økonomisk utvikling i sammenheng. Norge har stilt midler til et fond i Verdensbanken for bærekraftig utvikling og fattigdom som ble opprettet i 1999, og det har nettopp denne målsettingen. Det har bidratt til at man har tatt grep om utfordringene innen disse områdene i Verdensbanken, noe som har ført til en vesentlig bedre integrering av disse spørsmålene i bankens arbeid. Fondet har bl.a. finansiert Verdensbankens arbeid med «World Development Report 2003: Sustainable Development in a Dynamic World». Denne rapporten, som ble meget godt mottatt – også fra mange NGO-ers side i Johannesburg – understreker ulike nasjonale og subnasjonale institusjoners betydning for bærekraftig utvikling, noe som er veldig positivt.

Etter Johannesburg-møtet har Verdensbanken nedsatt en egen arbeidsgruppe som nå vurderer hvordan institusjonen skal følge opp møtet. Norge har tett kontakt og dialog med banken om denne prosessen og følger opp med finansiering gjennom dette fondet for bærekraftig utvikling og fattigdom.

For Norge er det viktig å få alle relevante aktører med i sentrale multilaterale prosesser. De internasjonale finansieringsinstitusjonene er blant de tyngste, og vi vil derfor fortsatt arbeide aktivt for å trekke dem sterkere med i oppfølgingen. I forbindelse med forberedelsene til Konferansen om finansiering for utvikling i Monterrey i mars 2002 arbeidet vi fra norsk side med å trekke med G-24-gruppen, som omfatter representantene for mellom- og lavinntektslandene i Bretton Wood-institusjonene, dvs. utviklingsgruppen. Dette ble gjort ikke minst fordi det er viktig å etablere en bedre dialog mellom denne u-landsgruppen og G-77-u-landsgruppen i FN. En styrket dialog mellom disse vil også kunne bidra til bedre integrering av Bretton Wood-institusjonene i FN-prosesser generelt, og i oppfølgingen av Johannesburg-konferansen spesielt. Konferansen om finansiering for utvikling i Monterrey viste hvor viktig det er å få i stand et aktivt og konstruktivt samarbeid mellom FN og finansinstitusjonene, et samarbeid som også når ut på landnivå.

Bjørn Jacobsen (SV): Eg takkar for svaret.

Ser vi litt tilbake til Lokal Agenda 21, som foregår enno, er Nasjonal Agenda 21 oppfølginga av han. Det som prega Lokal Agenda 21, var at alle var for han og mange dreiv med det, men få visste kva det eigentleg dreidde seg om, kva det var. Lokal Agenda 21 var først og fremst ei utfordring til alle verdas lokalsamfunn om å gå i dialog med lokalbefolkninga, anten det var kommunar, fylkesting eller eitt eller anna politisk organ. Den dialogen med lokalbefolkninga var viktig.

Eg har lyst til å spørje utviklingsministeren om ho kan tenkje seg at IMF og Verdsbanken kan gå inn i ein slik dialog. Korleis tenkjer utviklingsministeren seg at det eventuelt skal kunne skje?

Statsråd Hilde Frafjord Johnson: Til dette med en lokal dialog med befolkningen: I sammenheng med det som har skjedd i forbindelse med de såkalte PRSP-ene, Poverty Reduction Strategy Papers, som representanten Jacobsen kjenner godt til, har det vært viktig for banken og IMF virkelig å utfordre landene til å være i en dialog med folkelige organisasjoner, bevegelser og representanter for de sivile samfunn, lokalt og nasjonalt.

I noen land har det foregått konsultative prosesser rundt omkring i landet med organisasjonene. I andre land har en slik dialog skjedd mer på sentralt plan. Det er ikke unaturlig når vi nå også skal arbeide for at disse såkalte PRSP-ene skal inneholde også et bærekraftsperspektiv, altså ta inn i seg det som heter «sustainable development» eller bærekraftig utvikling, i nye utforminger av PRSP-ene, at også bærekraftig utvikling kan bli diskutert med det sivile samfunn og befolkningen i tråd med disse prosedyrene.

Bjørn Jacobsen (SV): Eg takkar for svaret.

No veit statsråden at eg ikkje er så glad i desse forkortingane – desse bokstavane – og alle desse fine orda. Det vi er ute etter, er først og fremst vilje og sjølvsgatt resultat. Og handlingsplanen frå Johannesburg oppmodar medlemslanda til å etablere og setje ut i livet dei nødvendige avtalar og instrument for å sikre bedrifter sitt samfunnsansvar i dei landa dei opererer.

Kva vil Regjeringa gjere for å etablere eit slikt rammeverk og vidare sikre nødvendig overvaking av norske og multinasjonale bedrifter sitt samfunnsansvar som ei forlenging av det statlege ansvaret?

Statsråd Hilde Frafjord Johnson: Bare veldig kort: I tillegg til det jeg nå var inne på, som er mer et rammeverk hvor landene selv styrer konsultasjonene, vil jeg nevne at banken særlig arbeider med oppfølgingen av Johannesburg-møtet på områder som vann, energi og landbruk. Styret har nettopp godkjent «Reaching the real poor», altså en strategi for hvordan vi skal nå de fattigste, som er landbruksstrategien til banken. Så det vil skje noe mer enn bare nye forkortelser og begreper. Det vil skje noe ute der folk lever.

Så til spørsmålet om bedriftene. Dette er særlig et spørsmål som gjelder bedriftene selv, hvor ikke banken er sterkt involvert. Men jeg vil nevne at banken har nå, gjennom samtaler med en rekke land, en prosess gående hvor en ønsker å bidra til offentliggjøring av de inntekter som kommer fra utvinningsindustrien, fra private bedrifter, slik at vi kan få kjennskap til hva slags reelle inntekter landene har i forhold til slik industri. Det gjelder olje og gass og mineraler, og her har banken en veldig aktiv rolle. Etter min vurdering faller det godt inn i dette som går på sosialt ansvar.

S p ø r s m å l 1 5

Inger S. Enger (Sp): Jeg tillater meg å stille et spørsmål til olje- og energiministeren:

«NRK Oppland bragte den 10. desember i år nyheten om at kommuner og hytteutbyggere ikke får lov til å stille krav til energiforbruket i nye hytter. Statskog ønsker å anlegge et miljøvennlig hyttefelt ved Lemonsjøen i Vågå der hytteeierne ikke skulle få installere mer enn 10 kilowatt elektrisk effekt. Vågå kommune gav klarsignal, men det viser seg at plan- og bygningsloven ikke tillater energikrav i reguleringsbestemmelsene.

Vil statsråden ta initiativ til å endre loven slik at dette blir tillatt?»

Statsråd Einar Steensnæs: Spørsmålet dreier seg om rekkevidden av § 26 i plan- og bygningsloven om reguleringsbestemmelser. Det er Miljøverndepartementet som har ansvaret for planbestemmelsene i denne loven. Lovbestemmelsen fastslår at det ved reguleringsplan i nødvendig utstrekning kan gis bestemmelser om utforming og bruk av arealer og bygninger i reguleringsområdet. Bestemmelsene kan sette vilkår for bruken eller for-

by former for bruk for å fremme eller sikre formålet med reguleringen.

Jeg kan ikke gi noe mer utdypende svar på denne saken utover at jeg er kjent med at Miljøverndepartementet i en prinsipputtalelse som er gjengitt i Miljøverndepartementets rundskriv T-1395 Planjuss 1/2002 har vurdert spørsmålet etter anmodning fra en kommune.

En kommune bad i brev av 31. januar 2001 daværende miljøvernminister om å vurdere gjennom lov, forskrifter og retningslinjer å styrke kommunenes muligheter til å begrense effekt- og energibruk på fritidseiendommer. Miljøverndepartementet svarte at det ikke kan fastsettes bestemmelser som begrenser inntaket eller forbruket av energi for de byggverk som omfattes av reguleringsplanen gjennom reguleringsbestemmelser etter plan- og bygningsloven § 26.

Jeg er kjent med at det aktuelle hyttefeltet skal bygges ut i en statsallmenning, og at Statskog har forvalteransvaret. Det er Statskog som har fremmet et privat forslag om reguleringsplan. Vågå kommune har opplyst at kommunen har stilt seg bak ønsket om å kunne begrense effekt- eller energiuttak, men ikke nødvendigvis med angivelse av en bestemt effekt. Siden plan- og bygningsloven ikke gir mulighet til å fastsette slike krav, har Statskog og Vågå kommune vedtatt retningslinjer for reguleringsplanen om bl.a. slike begrensninger. Retningslinjene er ikke bindende, men er en slags intensjon for konkrete festeavtaler som skal inngås mellom Statskog og den enkelte hytteeier.

Jeg har vanskelig for å forstå at noen kunne hindre Statskog i å legge slike begrensninger inn som en klar klausul i alle festekontrakter dersom de hadde ønsket det. Det er altså fullt mulig å finne løsninger på privatrettslig grunnlag.

Når det gjelder bruk av plan- og bygningsloven og dens forskrifter i forhold til styring av energiløsninger og energibruk, viser jeg til det arbeidet som pågår i Miljøverndepartementet gjennom Planlovutvalget og i Kommunal- og regionaldepartementet, gjennom arbeidet med byggesaksbestemmelsene og byggeforskriftene.

Inger S. Enger (Sp): Jeg takker statsråden for svaret.

Jeg er også kjent med at plan- og bygningsloven ikke gir kommunene mulighet til å bestemme. Det samme gjelder, så vidt jeg vet, energiloven. Kommunene kan peke på, men de kan ikke bestemme.

I Vågå gikk dette bra, fordi det var én utbygger, Statskog, som er stor og mektig. Det var lett å komme i dialog med Statskog, og en fikk i stand privatrettslige avtaler. Det er greit i dette tilfellet, men jeg skulle ønske at statsråden og kanskje både Olje- og energidepartementet og Miljøverndepartementet kunne se på dette og få inn muligheter for kommunene til å bestemme når det gjelder plan- og bygningsloven. Dette er faktisk en hastesak. Ifølge plan- og bygningsloven kan kommunene komme med andre ting. De kan legge inn bestemte vilkår for estetiske krav, krav til beplantning f.eks., og derfor vil jeg også tro at de burde kunne legge inn dette.

Statsråd Einar Steensnæs: Jeg viser igjen til at det er Miljøverndepartementet som har ansvaret for planbestemmelsene i plan- og bygningsloven. Men jeg viser også til at det foregår et arbeid i Miljøverndepartementet gjennom Planlovutvalget når det gjelder ulike byggesaksbestemmelser og byggeforskrifter. Jeg er sikker på at også denne problemstillingen vil være aktuell å vurdere.

Jeg er enig med representanten Enger i at det er positivt at det legges opp til fornuftige tiltak som kan begrense effekt- og energibruk, ikke minst gjelder dette fritidshus. Og hvis en bestemmelse i plan- og bygningsloven er nødvendig for å få fram slike gode løsninger, vil nok det bli vurdert. Men som jeg sa: Det lar seg faktisk løse også i dag når det gjelder privatrettslige tiltak, f.eks. ved nødvendige klausuler i festekontraktene. Det er én vei å gå inntil en får vurdert eventuelle alternativer.

Inger S. Enger (Sp): Jeg takker for svaret.

Jeg forstår at vi i stor grad er enige her, og at det er plan- og bygningsloven som i første omgang er den loven som kan endre dette. Jeg skulle ønske at Planlovutvalget ville se på denne siden av det også, for det er viktig for kommunene å ha mulighet til å styre her. For eksempel kan et byggefelt satse på felles varmforsyning med bioenergi, hvis det er en varmeproducent i nærheten. Det er ikke så lett å få til slike avtaler med enkeltutbyggere. Derfor hadde det vært fint hvis kommunene fikk mulighet til å lage retningslinjer på dette området.

Til slutt har jeg lyst til å nevne et eksempel fra Hemsedal. Der er det planlagt 200 000 km² med ny fritidsbebyggelse, og det lokale e-verket er bekymret hvis det her skal være fritt fram når det gjelder strømbruk. Det er vel også noe for energiministeren å ta med seg.

Statsråd Einar Steensnæs: Jeg er positiv til det som er intensjonen bak representanten Engers spørsmål. Jeg skal love at Planlovutvalget skal få oversendt både representantens spørsmål og den meningsutveksling som vi har hatt om dette i Stortinget i dag.

S p ø r s m å l 1 6

Steinar Bastesen (Kp): Jeg har et spørsmål til olje- og energiministeren:

«Arbeidsplassene i oljesektoren er viktige forutsetninger for et variert arbeidsmarked i mange lokalsamfunn i Distrikts-Norge. Det har i mediene vært hevdet at mange av oljeselskapenes landbaser skal legges ned til tross for at disse basene var forutsetninger for at selskapene fikk drive leting og utvinning. Særlig utsatt er basene i Nord-Norge.

Hva vil statsråden gjøre for å påse at myndighetenes forutsetninger om landbasestrukturen etterlevs?»

Statsråd Einar Steensnæs: Myndighetenes etablerte mål for lokaliseringspolitikken har vært at virksomheten skal styres ut fra et helhetlig og langsiktig perspektiv, samtidig som utvidelse av oljevirkomheten skal gi posi-

tive ringvirkninger for de nærliggende områder på fastlandet.

En rekke baser er etablert langs hele kysten. Målet må være å opprettholde eller øke aktivitetsnivået, slik at livskraftige miljøer kan sikres ved langsiktig drift. Ved enkelte baser har det i noen tid vært en utfordring å opprettholde aktivitets- og sysselsettingsnivået, og en må erkjenne at økt aktivitet ved basene i Nord-Norge vil måtte komme fra økt letevirkomhet og nye utbygginger i tiliggende områder.

Olje- og energidepartementet arbeider som kjent med en utredning når det gjelder konsekvenser av helårig petroleumaktivitet i de nordlige havområder fra Lofoten og nordover. Utredningen forventes oversendt Regjeringen i løpet av høsten 2003 og vil legges til grunn for den videre politiske behandlingen av spørsmålet om betingelser og forutsetninger for helårig petroleumsvirkomhet i området. De konklusjoner som trekkes på bakgrunn av denne utredningen, vil derfor gi viktige føringer for framtidig aktivitetsnivå ved eksisterende baser. Når det gjelder Hammerfest, vil imidlertid utbyggingen av Snøhvit sikre etableringen av et bærekraftig basemiljø i Finnmark.

Det har fra myndighetenes side de siste år vært ført en aktiv tildelingspolitikk, med påfølgende leting. Bortsett fra Ormen Lange har man dessverre ikke den siste tiden gjort funn som forsvare selvstendig utbygging med tilhørende basestruktur. For Ormen Lange har en ennå ikke konkludert med hensyn til utbyggingsløsning, og det vil være opp til Stortinget å fatte den endelige beslutningen.

Regjeringen er opptatt av spørsmålet om basestrukturen, slik at petroleumsvirkomheten skal fortsette å gi positive ringvirkninger for de nærliggende områdene på fastlandet. Vi må også erkjenne at for å sikre langsiktig drift og styrking av levedyktige miljøer ved basene er en helt avhengig av et godt ressursgrunnlag. Spørsmålet om lokalisering av baser vil også i framtiden underlegges politisk behandling hvor Stortinget vil bli trukket inn.

Steinar Bastesen (Kp): Jeg takker statsråden for svaret. Det er ikke betryggende.

Det har vært skapt en del uro rundt basen i Brønnøysund, rundt basen i Sandnessjøen og rundt basen i Harstad, og de vet ikke i dag om det fortsatt blir drift eller ikke. Statsråden har ikke i dag i Stortinget kunnet bekrefte at de basene fortsatt vil eksistere. Vi vet av erfaring at mer og mer av oljen og gassen blir ført sørover i rør. Er det meningen at det skal legges rør langs hele kysten oppover, og at basene i Nord-Norge skal nedlegges?

Statsråd Einar Steensnæs: Til det siste spørsmålet: Svaret er absolutt nei. Det må ganske store funn av olje og gass til, og i dette tilfellet gjelder det gass når det er snakk om rør, for at det skal kunne svare seg med lange transportledninger langs kysten. Som kjent er Snøhvitfeltet bygd ut ved hjelp av en LNG-løsning.

Når det gjelder basene i Nordland fylke, som Bastesen refererer til, har departementet for sin del ikke noen intensjon om at aktiviteten skal reduseres. Tvert imot, jeg

legger stor vekt på at den kan opprettholdes. Men som jeg sa i mitt svar: Aktiviteten ved basene er en funksjon av hvor vellykket boring og leting er i Norskehavet, og det er derfor avgjørende at vi får nye funn, slik at aktiviteten kan holdes oppe, og at vi eventuelt kan lykkes med nye driftsbaser i Nord-Norge. Det vil Nord-Norge ha stor nytte og glede av. Det har de også forventninger om, og det er rimelig.

Steinar Bastesen (Kp): Jeg takker statsråden for svaret.

Jeg er fullstendig klar over at lange transporter er vanskelige, men det er ikke umulig. Jeg har, av personlige årsaker, prøvd å få være med på en realistisk oljevernøvelse ute ved Nornefeltet.

Jeg er fullstendig klar over at utbygging av nye felt må baseres på vedtak i departementet og i Stortinget. Basenes aktivitet må ta utgangspunkt i at det blir aktivitet i havet og nye oljeboringer. Det kan vi ikke stå her i Stortinget og forutsette, men jeg håper at statsråden kan bekrefte overfor dem som venter på en slik julegave, at det fortsatt vil bli aktivitet ved de basene som Stortinget har sagt at det skal være.

Statsråd Einar Steensnæs: Jeg har som sagt fra mitt ståsted ingen intensjon om å ville innskrenke basene på politisk grunnlag. Det er et ønske fra Olje- og energidepartementets side at både de to basene som finnes i Nordland allerede, i Sandnessjøen og i Brønnøysund, kan eksistere med god aktivitet, men at det også ved nye funn kan legges til rette for ytterligere aktiviteter på land. Det som skaper usikkerheten, er illustrerende for usikkerheten ved petroleumsvirksomheten. I dette teknikkens århundre har vi dessverre ikke kommet så langt at vi med tilstrekkelig sikkerhet kan finne de oljereservene som ennå er tilgjengelige på norsk sokkel, men som en trenger avansert seismikk og stor utviklet kompetanse for å kunne vurdere på en rett måte. Likevel har vi skuffelser. Det er ingen tvil om at de siste rundene så langt har vært en skuffelse og da også preger aktivitetsbildet i dag.

S p ø r s m å l 1 7

Inge Ryan (SV): Jeg ønsker å stille et spørsmål til barne- og familieministeren:

«Det tilbys en rekke dataspill på markedet. Enkelte av disse inneholder svært grov vold. Det er snakk om så groteske framstillinger at enkelte butikker nekter å selge dem. For barn og unge vil slike spill virke ekstra sterkt, og forskning viser at slike inntrykk både kan føre til psykiske problemer og negativ atferd.

Hva er statsrådens holdning til slike TV-spill, og vil statsråden ta initiativ til å lage et forbud mot de mest voldelige TV-spillene/filmene som tilbys i det norske markedet?»

Statsråd Laila Dævøy: Jeg er svært urolig og opprørt over hva barn og ungdom får kjøpt av voldelige elektroniske spill i dag. Det er dokumentert at enkelte forhand-

lere ikke tar hensyn til aldersmerkingen. Barn ned i tiårsalderen får kjøpe de groveste spillene uten problemer.

Spill som har innhold i strid med straffeloven, rammes og kan stoppes, uavhengig av et system for alders- og innholdsmerking og regulering av omsetningsformer. Dataspillbransjen viser også ansvarlighet når den fra 2003 innfører en selvreguleringsordning for aldersmerking av dataspill. Ordningen er felles for Europa. Det vil bli svært viktig å følge hvordan ordningen vil virke i forhold til aldersgrenser og klassifisering av innhold. Producenter og importører har betydelige interesser knyttet til en felleseuropeisk ordning. Fordelene knytter seg til at de kan forholde seg til ett sett normer og dermed slippe å forholde seg til enkeltnasjoners særlige regler på området. De oppnår dermed en rasjonaliseringsgevinst som de kan høste i form av samtidig lansering i alle land, og ensartet markedsføring. Bransjen synes å ha så store egeninteresser knyttet til ordningen at jeg vil tro at de setter mye inn på å praktisere ordningen på en god måte. Jeg vil imidlertid følge nøye med i hvordan ordningen virker. Dersom ordningen ikke er til barn og unges beste, vil jeg vurdere å innføre egne regler i Norge.

Men det svakeste leddet i kjeden kan være den enkelte forhandler. Vi har sett at enkelte forhandlere selger hva som helst til barn. Dette gir lite håp om at de vil være lojale mot en bransjeordning. Jeg vil derfor vurdere å innføre en konsesjonsordning for salg av elektroniske spill. Konsesjonsordningen bør bygges over samme lest som konsesjonsordningen for videogrammer. I praksis vil det si at en ved brudd på loven eller forskriften knyttet til en slik lov kan ha sanksjonsmuligheter. Mulige sanksjoner kan f.eks. være å trekke løyvet tilbake – at man rett og slett ikke får selge disse dataspillene.

Inge Ryan (SV): Jeg takker for svaret.

Jeg vil bare følge opp med et par ting. Jeg opplever det som statsråden sier om løyve, som et interessant forslag, det at man faktisk får en strengere regulering og en mye strengere kontroll ved at man får inn et løyvesystem. Jeg er veldig glad for at dette er en sak som statsråden har til vurdering dersom det ikke løser seg på andre måter.

Men samtidig må jeg få lov til å si at jeg faktisk har ønsket at man hadde vurdert en forbudslinje. Jeg synes ikke det egner seg i denne salen å fortelle litt om hva innholdet i slike spill/filmer er – jeg har tatt belastningen med å kikke på dem – det er såpass grotesk at man kan spørre seg hva vi skal med sånt i markedet i det hele tatt. Hva skal vi med noe sånt? Vi vet at vi har forbud mot f.eks. barneporno, og det gjør at vi legger noen moralske bånd på oss. Selv om noen misbruker det også, og får tak i det over nettet og på andre måter, vet vi at det er feil.

Så spørsmålet til statsråden blir: Kan det være aktuelt med et forbud beint fram?

Statsråd Laila Dævøy: Først har jeg lyst til å si at jeg kommer til å jobbe med konsesjon og kontroll uavhengig av hva markedet gjør. Jeg tror det er viktig. Det andre er at jeg faktisk er enig i at mange av disse spillene egner

seg overhodet ikke for salg. Det er også grunnen til at noen av disse spillene, spesielt ett av dem, «Grand Theft Auto 3», er anmeldt til politiet av Barneombudet og Forbrukerrådet. Dette ligger nå til behandling hos Riksadvokaten. Riksadvokaten har ennå ikke tatt stilling til videre framdrift i saken. Det jeg ønsker, er at dette skal bli prøvd mot straffeloven. Det jeg ville håpe, var at man gjennom straffelovens bestemmelser ville gripe inn og si at dette faktisk er ulovlig, fordi det er så grovt. Jeg håper at så skjer.

Inge Ryan (SV): Jeg er veldig godt fornøyd med statsrådens svar. Jeg ser at vi har en statsråd som er ekte opptatt av denne problematikken. Jeg nøyer meg med det og slutter her. Jeg vil bare ønske statsråden en riktig god jul, og så håper jeg at det blir et godt nytt år for arbeidet for barn og unge i Norge.

Statsråd Laila Dāvøy: En riktig god jul til representanten, og takk for et meget godt spørsmål.

S p ø r s m å l 1 8

Fra representanten Karita Bekkemellem Orheim til utdannings- og forskningsministeren:

«Universitetet i Oslo vil innføre en særskilt kopiavgift for sine studenter. Denne avgiften vil være opptil 300 kr hvert semester.

Hva mener statsråden om denne form for innføring og innkreving av avgift?»

Presidenten: Dette spørsmålet er trukket tilbake.

S p ø r s m å l 1 9

Ranveig Frøiland (A): Eg vil stilla følgjende spørsmål til fiskeriministeren:

«Det er stadig større fokus på sikkerhet og beredskap når det gjelder olje/gassfrakten til sjøs. Kystdirektoratet vil redusere bemanningen ved Fedje trafikksentral med én person samt flytte losstasjonen til Kvitsøy i Rogaland av økonomiske hensyn. Fra Fedje trafikksentral dirigeres årlig 2 500 giganttankere med råolje til og fra Mongstad og Sture.

Hvordan kan statsråden sikre at miljø og sikkerhetsmessige hensyn blir ivare tatt før beslutningen blir tatt?»

Statsråd Svein Ludvigsen: Jeg vil først understreke at jeg selvsagt er opptatt av å opprettholde en forsvarlig sikkerhet og beredskap langs norskekysten. Ikke minst er det viktig at våre trafikksentraler og lostjenesten fungerer tilfredsstillende.

Ved trafikksentralene utføres det både trafikkledelse, som finansieres gjennom sikkerhetsgebyr for den aktuelle trafikksentral, og losformidling, som finansieres gjennom losgebyrene.

I revidert nasjonalbudsjett for i år varslet Regjeringen at vi ville vurdere en sentralisering av lostjenesten. Som et ledd i effektivisering og kostnadsreduksjon innen los-

tjenesten, som Kystverket er intenst opptatt av, tar man sikte på tidlig i 2003 å konsentrere og utføre losformidlingen fra tre steder: Lødingen, Kvitsøy og Horten. I praksis betyr dette at losformidlingen som i dag utføres fra Kristiansund og Fedje, skal overføres til Kvitsøy, og at losformidlingen i Kristiansand og Grenland skal overføres til Horten. Arbeidsoppgaver knyttet til losformidlingen ved trafikksentralene på Fedje og i Grenland overføres dermed til andre steder.

I Nord-Norge har vi erfaring med at losformidlingen i dag utføres fra Lødingen, som har ansvar for losformidling for Kystverkets fjerde og femte distrikt, dvs. Nordland, Troms og Finnmark. Dette fungerer meget bra og viser at teknologien muliggjør at losformidlerne ikke nødvendigvis må være lokalisert til det stedet losingen skal foregå.

Jeg vil dermed understreke at det er losformidlingen og ikke selve losstasjonen som skal flyttes fra Fedje til Kvitsøy, dvs. at losene fortsatt vil være stasjonert på Fedje, mens formidlingen av losoppdrag vil styres fra Kvitsøy.

Jeg legger videre til grunn at omleggingen av losformidlingen ikke skal medføre et redusert sikkerhetsnivå ved trafikksentralene. Trafikkovervåkingen ivaretas av de ansatte ved trafikksentralene. Disse er åpne 24 timer i døgnet, og det er minst én trafikkleder til stede. Dette vil ikke bli endret.

På de trafikksentraler hvor losformidlingen nå blir flyttet til en annen enhet, vil Kystverket sikre bemanningen slik at det alltid er minst to personer til stede ved trafikksentralene. Inntil man eventuelt finner fram til andre forsvarlige løsninger for ivaretagelsen av trafikkledelsen, vil det ikke være aktuelt å redusere bemanningen på trafikksentralene. Omleggingen av losformidlingen skal således ikke føre til redusert sikkerhet ved noen av trafikksentralene. I så måte er mitt svar på spørrerens spørsmål positivt.

Ranveig Frøiland (A): Eg må få takka ministeren for svaret.

Eg oppfattar det som positivt at bemanninga på trafikksentralen ikkje skal reduserast. Eg er mest oppteken av trafikksentralen. Formidling av lostenester går det sikkert an å gjera på ulike måtar, og at lostenesta vert ivareteken er sjølvstykkt viktig. Eg veit ikkje om statsråden har vore på trafikksentralen på Fedje, men han burde iallfall ta seg ein tur for å sjå kva slags situasjon ein har ved kysten med alle desse store tankarane som skal inn til Sture og Mongstad. Det er grådigg viktig at det er nok bemanning – det er vel vanskeleg å seia når det er det, men det er viktig at det er fleire enn *ein* person på vakt. I så måte er eg nøgd med svaret frå statsråden om at det ikkje er *ein* person som skal overvaka Noregs største hamn, men at det er to.

Statsråd Svein Ludvigsen: Jeg kan forsikre om at de tre trafikksentralene som vi har i drift i dag, Horten, Brevik og Fedje, og den fjerde som skal bli operativ fra 1. januar, Kvitsøy, vil ha en bemanning som ivaretar det sik-

kerhetshensynet som både representanten og statsråden er opptatt av. I tillegg vurderer vi en femte trafikkentral i Nord-Norge. Oppgavene består i, som det også blir beskrevet av representanten, å bidra til en sikker og effektiv sjøtrafikk og å beskytte det marine miljøet. Til det trengs det både kvalitativt og antallsmessig en bemanning som vi helt klart kommer til å ivareta. Det er ikke aktuelt å gjøre endringer, med mindre man gjennom den teknologiske utvikling skulle kunne ivareta sikkerheten på samme betryggende måte som i dag, også i tiden framover.

Ranveig Frøiland (A): Ja, det er tryggleiken det dreiar seg om, tryggleiken for dei som ferdast på sjøen, og tryggleiken for dei som bur på land. Når desse store tankarane fer innimellom steinane, er vi små alle saman. Og nestenulykker har det vore, men eg treng ikkje tværa spørsmålet vidare ut. Vi er opptekne av tryggleiken begge to, og eg føler at han er teken i vare med det som statsråden seier.

Det er tid for å ønskja kvarandre god jul, og då vil eg sjølvsagt også ynskja statsråden god jul.

Statsråd Svein Ludvigsen: Da konstaterer jeg at vi har felles interesse i å holde sikkerheten og beredskapen høy ved samtlige trafikksentraler, inklusiv Fedje, og at den vil bli ivaretatt i tiden framover, også med den endringen vi gjør på formidlingen.

Dernest ønsker jeg stortingsrepresentanten, og jeg inkluderer også de på Fedje, en god jul og en sikker jul.

S p ø r s m å l 2 0

Torbjørn Andersen (FrP): Jeg vil gjerne få stille følgende spørsmål til vår sosialminister:

«Tvedestrand er den eneste byen i Aust-Agder uten eget vinmonopol. Vinmonopolet er forpliktet til å sikre produktene markedsadgang og rettferdig tilgjengelighet via sitt butikknnett over hele landet. KrF-ordføreren i Tvedestrand vil ha polutsalg til byen, og truer med å bringe saken inn for EFTA-domstolen i Brussel.

Vil Regjeringen sørge for at Tvedestrand får vinmonopolutsalg, eller risikere en sak i EFTA-domstolen, som kan velte hele ordningen med dette gammeldagse norske vinmonopolet?»

Statsråd Ingrid Schou: Spørsmålet om det er grunnlag for å søke bevilling i Tvedestrand, avgjøres av Vinmonopolets styre på bakgrunn av en vurdering av forholdet mellom økonomiske kriterier og ønsket om økt tilgjengelighet. Jeg forstår imidlertid at mange kommuner kan ønske seg en vinmonopolbutikk, og at det kan ligge distrikts- og næringspolitiske hensyn til grunn for dette ønsket. Situasjonen er likevel at om lag 90 pst. av befolkningen i dette langstrakte landet vårt om kort tid vil befinne seg mindre enn 20 kilometer fra nærmeste utsalg. I tillegg er det etablert en fjernhandelsløsning som gjør det enkelt for kundene å bestille og få tilsendt eller tilkjørt de varene de måtte ønske dersom avstanden er et problem. Med fjernhandel menes at varer kan bestilles

over telefon, brev eller nettet, såkalt e-handel, og utleveres gjennom posten.

Jeg ser ikke noen grunn til å gå inn i en diskusjon med representanten Torbjørn Andersen om ordningen med vinmonopol, men viser til at Stortinget tidligere i år har avvist forslag om salg av vin og sterkøl i dagligvareforretninger.

Torbjørn Andersen (FrP): Jeg takker statsråden for svaret, som jeg oppfattet dit hen at her var det ikke noen stor og god julepresang til Tvedestrand. Her var ingen konkrete lovnader, slik jeg oppfattet det.

Men når Norge fortsatt tviholder på dette gamle omsetningssystemet for alkohol, må det sørges for tilstrekkelig tilgjengelighet ved at utsalgsstedene er geografisk rettferdig fordelt over hele landet. Og inntil i dag har Tvedestrand vært en av de svært få byer i landet der det ikke har vært mulig å få kjøpe så mye som en flaske vin på pol, for det har rett og slett ikke vært utsalg der. Og det er altså flere mil til nærmeste naboby som har slike utsalgssteder. Tilgjengeligheten er derfor svært dårlig.

Hvorfor vil ikke statsråden foreslå for Stortinget at det skal gis tillatelse til flere utsalgssteder?

Statsråd Ingrid Schou: Det er ikke sosialministeren som bestemmer hvor pol skal ligge. Det gjør Vinmonopolet og dets styre.

Også neste år blir det etableringer av nye polutsalg. Det har vært en voldsom utbygging de siste årene, så stor at 90 pst. av befolkningen befinner seg mindre enn 20 kilometer fra et vinmonopol. Det er ikke forutsatt at vi skal ha en utbygging i samme tempo som det har vært, men også neste år blir det, som sagt, nye etableringer. I tillegg skal vi også følge opp det som Stortinget har vedtatt, nemlig forsøk med minipol, som har et begrenset vareutvalg. Når representanten sier at vi har en gammel dags ordning med vinmonopol, må jeg si at jeg deler ikke representanten Torbjørn Andersens bekymring og vurdering i forhold til det. Jeg opplever at Vinmonopolet står sterkt i befolkningen, og at det også har å gjøre med den moderniseringen som har skjedd i forhold til større grad av selvbetjening, og muligheter til å skaffe seg polets varer på annen måte enn ved å møte opp selv.

Torbjørn Andersen (FrP): Jeg takker statsråden nok en gang for svaret. Da er vel denne saken avklart, men jeg vil gjerne få lov allikevel til å minne om at EU-kommisjonen for tiden presser Sverige meget hardt for å avvikle Systembolaget. Og dersom svenskene må gi etter for kravet fra EU – og det tyder på at det vil skje – vil dette ifølge norske EU-eksperter også knekke det norske vinmonopolet. Dette vil altså kunne bety at folk i Tvedestrand eller andre byer snart vil kunne få kjøpe lovlig alkoholvarer i dagligvarebutikkene, slik de fleste for så vidt kan i alle andre europeiske land.

Tror virkelig statsråden at Norge fortsatt vil kunne opprettholde Vinmonopolet dersom Systembolaget i Sverige – trolig – blir avvirket ganske snart, etter press fra EU?

Statsråd Ingjerd Schou: Jeg registrerer at Vinmonopolet står sterkt i det norske samfunn. Det har å gjøre med den modernisering som har skjedd, og at vi har fått en utbygging som har vært enorm de siste årene. Gjennomføringen av den planen er straks gjort, og i tillegg blir det også etableringer neste år.

Jørgen Kosmo hadde her gjeninntatt presidentplassen.

Spørsmål 21

Rolf Terje Klungland (A): Jeg vil tillate meg å stille følgende spørsmål til samferdselsministeren:

«Jeg har blitt gjort oppmerksom på at det i Vest-Agder foregår en vurdering om å sentralisere MC-prøvene fra hele fylket til Kristiansand. I dag finnes et godt tilbud i Flekkefjord. Avstanden til Kristiansand vil gi en reisetid for enkelte på to til tre timer hver vei. Dette vil gi et betydelig svekket tilbud for dem som i dag skal ta førerkort.

Er det slik at den effektiviseringsgevinsten Statens vegvesen skal tilegne seg gjennom omorganisering, skal medføre en sentralisering av tjenestetilbudet?»

Statsråd Torild Skogsholm: Omstillingen Statens vegvesen nå gjennomfører, skal ivareta flere viktige hensyn. Blant annet understrekes:

- effektivitet, dvs. at mindre penger skal brukes på administrasjon og dermed at mer penger kan brukes ute på vegen til veg- og trafikkformål
- desentralisering gjennom delegering av oppgaver fra Vegdirektoratet og fra regionvegkontorene til nye distriktsvegkontorer
- forholdet til publikum, kommuner og andre samarbeidspartnere skal videreutvikles og styrkes

Gjennom etableringen av Vegvesenets nye forvaltningsorganisasjon vil vektleggingen av disse hensynene måtte balanseres. Det vil være avgjørende for Vegvesenet å ha en kvalitet på sine tjenester som sikrer at publikum og samfunnet får utført disse tjenestene på en forsvarlig og god måte. Dette betyr at det for noen tjenester vil være nødvendig å samle kompetanse i større miljøer, mens andre oppgaver kan utnytte Vegvesenets samlede kompetanse ved aktiv bruk av elektroniske hjelpemidler, fjernarbeidsordninger osv. Innenfor trafikkområdet er det en utstrakt satsing på å øke tilgjengelighet og kvalitet på de ressurskrevende tjenestene, bl.a. gjennom å tilby ulike internett-tjenester.

Etter førerkortforskriften bestemmer det enkelte vegkontor hvor førerprøven avlegges. Ved vurderingen skal det legges vekt på muligheten til å gjennomføre gode førerprøver, tilgjengelighet for publikum og kostnader.

Når det gjelder den konkrete saken som representanten Klungland tar opp, er det viktig å understreke at vegkontoret i Vest-Agder i 2002 gjennomførte en vurdering av MC-prøvene i fylket. Vegkontorets vurderinger og eventuelle forslag til endringer vil bli sendt på en lokal høring i januar 2003. Vegkontoret vil ta sin beslutning

etter høringen, og av respekt for den lokale prosessen synes ikke jeg det er riktig av meg å kommentere saken nå utover å understreke at det pr. i dag ikke er foreslått, langt mindre vedtatt, noen nedleggelse av tilbudet om MC-prøve i Flekkefjord.

Rolf Terje Klungland (A): Det var egentlig ikke svar på det jeg spurte om, men jeg takker selvfølgelig for svaret.

Det jeg spurte om, var om det service- og tjenestetilbudet som i dag finnes vest i fylket, skal endres, og om det er Regjeringens politikk innenfor den omorganiseringen som foregår. Dette vil ramme både arbeidstakere og skoleelever, og til slutt kjøreopplæringen vest i fylket. De vil måtte bruke en dag for å reise av sted og ta førerkort. Føreropplæringen vil sannsynligvis også bli flyttet fra vest i fylket. Derfor er egentlig spørsmålet mitt om det som nå pågår, er Regjeringens politikk, at det skal sentraliseres til større byer fra mindre byer og fra distriktene?

Statsråd Torild Skogsholm: Jeg vil på det aller sterkeste hevde at det vi har vært igjennom av prosess når det gjelder Statens vegvesen, nettopp har vist at denne regjeringen er opptatt av å ta hele landet i bruk. Vi har organisert Vegvesenet nå fra 1. januar 2003 på en rimelig radikalt endret måte sammenlignet med tidligere. Vi har også vektlagt sterkt nærhet til brukerne, det være seg kommuner eller andre brukere.

Service- og tjenestetilbudet skal være godt. Det er også viktig at vi har en god kompetanse innenfor det området vi snakker om, spesielt når det gjelder føreropplæring og det ansvaret som ligger i å gi førerkort til MC. Det er altfor mange ulykker innenfor transportsektoren generelt, og i sommer har vi dessverre også sett det på MC-siden. Derfor er kompetanse et meget viktig element her.

Rolf Terje Klungland (A): Når det gjelder nærhet, har vi sett at i den regionen som det nå er snakk om, har antall statlige arbeidsplasser vel blitt halvert. Det har foregått en sentralisering fra denne regionen, men det er ikke det som begrunner mitt spørsmål. Mitt spørsmål er begrunnet ut ifra tjenestetilbudet og også ut fra kjøreopplæring. Dersom en ser på ulykkene f.eks. i Vest-Agder, så skjer ikke de i bykjøring i Kristiansand. De alvorlige ulykkene skjer ute på landeveien.

Her har altså kommunen og veistasjonen i Flekkefjord vært villige til å legge forholdene til rette for at føreropplæringen skal foregå i Flekkefjord. Mitt spørsmål er om den ikke heller kan flyttes dit, hvis det er slik at det ikke kan være oppkjøring for førerkort for motorsykkel to steder i fylket?

Statsråd Torild Skogsholm: Nå pågår det som sagt en prosess i forhold til dette spørsmålet, så jeg kan ikke kommentere akkurat den konkrete lokaliseringdebatten. Den får nå gå sin gang.

Når det gjelder statlige arbeidsplasser, vil jeg også minne om at selv om det er forskjell på Aust-Agder og Vest-Agder, ble da et regionkontor for regionen lagt til Aust-Agder. Så vi har lagt igjen et godt bidrag når det gjelder Statens vegvesen sett i forhold til den delen av landet.

Det er riktig at tjenestetilbudet skal være godt, og jeg er ikke minst opptatt av trafikksikkerheten. Jeg vil være opptatt av at etaten hos oss legger best mulig til rette for at vi kan få utnyttet kompetansen slik at vi får best mulige MC-førere rundt om i landet. De vurderingene som nå kommer fram her, overlater vi til Statens vegvesen, slik at de kan avgjøre videre hva som er de beste løsningene i forhold til både trafikksikkerhet og kompetanse når det gjelder MC.

S p ø r s m å l 2 2

Siri Hall Arnøy (SV): Jeg har følgende spørsmål til samferdselsministeren:

«På Hosle i Bærum opplever eldre mennesker at kommunen under veibrøyting måker igjen deres innkjørsel så de ikke kommer seg ut, for så å vise til at måking av egen innkjørsel er den enkeltes ansvar, når de eldre tar opp saken. Enkelte eldre som er avhengig av rullator, kommer seg ikke ut av eget hjem, jamfør Asker og Bærums Budstikke 28. november 2002.

Mener statsråden dette er i tråd med intensjonene i vegtrafikkloven og god forvaltningspraksis?»

Statsråd Torild Skogsholm: Jeg forstår at snøkanter i en innkjøring skaper både ulemper og arbeid for den private eieren av avkjørselen. Men det er slik at vegloven slår fast at avkjørselseier er ansvarlig for vedlikeholdet av avkjørselen til eiendommen. Dette gjelder også rydding av snø etter brøyting av tilliggende veg.

Vegdirektoratet har fastsatt forskrift om alminnelige regler om bygging og vedlikehold av avkjørsler fra offentlig veg. Forskriften omfatter i hovedsak tekniske bestemmelser om anlegg av avkjørselen. I tillegg fastsettes avkjørselseiers/brukers plikt til selv å vedlikeholde avkjørselen.

Samferdselsdepartementet legger til grunn at snøbrøyting av offentlig veg er forhold vegens oppsittere dermed må leve med. Slik har det vært praktisert over hele landet. Det følger videre av den nevnte forskriften at denne bestemmelsen også gjelder kommunal veg, som i denne konkrete saken.

Som sagt: Jeg forstår godt at snøkanter i en slik innkjøring skaper ulemper og besvær, men det er også vanskelig å tenke seg en praktisk ordning hvor den som brøyter vegen, også skal rydde avkjørselene etter hvert. I de tilfeller dette skaper spesielle problemer for enkelte, må disse forholdene løses på en annen måte.

Jeg vil avstå fra å kommentere denne konkrete saken som gjelder en kommunal veg i Bærum. Jeg er imidlertid kjent med at enkelte kommuner i spesielle tilfeller yter assistanse til snørydding gjennom sosialetaten. En slik

ordning, som er behovsprøvd, har bl.a. Bærum kommune.

Siri Hall Arnøy (SV): Jeg takker statsråden for svaret.

Nå har ikke statsråden ønsket å gå inn i den konkrete saken. Men dersom hun skulle ønske å se mer på den, har jeg med et oppslag som viser at det her ikke er snakk om de konkrete brøytekantene som kun kommer av brøyting av offentlig vei. Det er snakk om at brøytebilen ender opp i en innkjørsel og måker denne innkjørselen full av snø. Og det er ikke snakk om at man ikke kommer ut med bil, men det er snakk om eldre mennesker som er avhengige av rullator, og som overhodet ikke er i stand til å komme ut av sitt eget hjem.

Jeg registrerer at statsråden tydeligvis kjenner til Bærum kommunes mulige ordninger for å bøte på dette. Men det ikke å være i stand til å komme seg ut av sitt eget hjem, og behov for å komme seg til lege, har til nå ikke vært nok for å få denne hjelpen, i hvert fall ikke fra Bærum kommune.

Mener statsråden at ikke bare brøytekanter er noe den enkelte må akseptere, men at den enkelte også må akseptere at deres eneste vei ut fra huset blir endestasjon for brøytebilen og slik måkes full av tett pakket, isete snø?

Statsråd Torild Skogsholm: Det er vanskelig for meg på et prinsipielt grunnlag å kommentere hvor endestasjonene for brøytebilene skal være i de ulike kommunene. Det vil jeg be om forståelse for. Men samtidig vil jeg i den grad dette gjelder en konkret kommunal veg, anmode om at man tar kontakt med kommunen for å se om det er forhold her som det går an å justere ved at man legger fra seg snøen andre steder.

Vi brøyter vegene fordi det skal skape bedre tilgjengelighet for folk. Det er faktisk det som er hensikten med at vi rydder vegene. Jeg ser at det kan være et problem hvis all snøen som er brøytet vekk, legges rett foran inngangen til et hjem, men jeg synes det er vanskelig for meg å forholde meg til det på et prinsipielt grunnlag.

Siri Hall Arnøy (SV): Jeg takker igjen statsråden for svaret.

Jeg mener at dersom vi har lover som er slik at vi lager den type problemer som denne konkrete enkeltsaken tyder på, kan det også tyde på at det er nødvendig å ta en prinsipiell diskusjon om hvordan lovverk og forskrifter er blitt utformet. Men det får vi heller komme tilbake til.

Statsråd Torild Skogsholm: Jeg mener at når vi har én enkeltstående sak, ett tilfelle med denne type problemstilling, må vi prøve å løse den for seg istedenfor å løse den gjennom forskrifter.

S p ø r s m å l 2 3

Magnhild Meltveit Kleppa (Sp): Eg skal få stilla følgjande spørsmål til kommunal- og regionalministeren:

«Statsråden har varsla at kommunane dei næraste åra også etter 2003 må rekna med stramme rammer. Som ei følgje av slike mål må innbyggjarane førebu seg på at dei ikkje lenger kan rekna med grunnleggjande basistjenester, t.d. skule, barnehage eller heimhjelp, der dei bur.

Kjem statsråden til å ta initiativ til å redusera dei oppgåvene kommunane i dag har?»

Statsråd Erna Solberg: Regjeringen vil ha en offentlig sektor som er brukerorientert, serviceinnstilt, effektiv og rettet mot innbyggernes ulike behov og ønsker. I dette ligger det selvfølgelig en videreutvikling av de offentlige kjerneoppgavene til alle landets innbyggere samme hvor i landet de bor. Gjennom modernisering og omstilling arbeider vi for at ressursene blir frigjort til å løse utfordringene vi vil møte fremover, bl.a. de som følger av demografiske endringer. Forenkling av lover og regelverk og begrenset bruk av øremerkede tilskudd er viktige tiltak for å redusere byråkrati og legge til rette for økt handlingsrom i kommunene, som er ansvarlige for å ivareta basisoppgavene på en god, helhetlig og effektiv måte.

Dette stiller ikke minst krav til at sentrale politikere, bl.a. i de ulike fagkomiteene her på Stortinget, begrenser sin iver etter å detaljstyre kommunene og ikke skaper for store forventninger til de tjenestene kommunene er ansvarlige for å tilby. Det kan isolert sett argumenteres godt for hvert enkelt tiltak. Problemet er at summen blir for stor i forhold til de ansvarlige finanspolitiske rammer.

Jeg har tro på at norske kommuner, til tross for trange offentlige rammer, også i fremtiden vil være i stand til å ivareta basisoppgavene på en god måte. Men det er behov for nytenking og organisering, og for mange en sterkere fokusering på basistjenestene. Det må heller ikke være slik at de minste kommunenes manglende mulighet til å ivareta en tilfredsstillende oppgaveløsning skal hindre større kommuner i å løse oppgaver for andre, eller hindre kommuner i å samarbeide for å løse enkeltoppgaver. Utvikling av nye organisasjons- og samarbeidsformer og alternative måter å løse oppgavene på, vil være nødvendig for å få en bedre offentlig ressursutnyttelse og ivareta at folk har tilgang til basistjenestene der de bor.

Når det gjelder mine uttalelser om de fremtidige rammene for kommunesektoren, er det altså ikke et mål, men en understrekning av at det ikke er tvil om at arbeidskraftmangelen og situasjonen til de konkurranseutsatte næringene, som altså var hovedårsaken til behovet for et stramt budsjett i år, også kommer til å være viktige hensyn i årene fremover. Jeg har derfor advart kommunene mot å lage kortsiktige løsninger i den tro at 2003 er et unntaksår. Jeg tror og håper at både kommuneoverføringene og den kommunale handlefriheten vil øke fremover, og Regjeringen vil fremme forslag om dette, slik at Stortinget vil få mulighet til å ta stilling til forenklinger som gir bedre handlingsrom og større kommuneoverføringer.

Magnhild Meltveit Kleppa (Sp): Regjeringa deltek i ei konsultasjonsordning med KS. Så langt som eg forstår, er det semje om sjølve framstillinga av situasjonen, altså forholdet mellom oppgåver og midlar. Men det er usemje

om på kva måte ein skal følgja opp. Så langt har Regjeringa nekta å koma med ein opptrappingsplan for å syta for større samsvar. Statsrådens svar, eg merka meg det òg i dag, er effektivisering, samanslåing, privatisering og konkurranseutsetjing.

Seinast i dag kom det ein rapport frå NIBR/Asplan, som viser at det ikkje er pengar å spara på konkurranseutsetjing. Dette står i motstrid til statsrådens ivrige forfektning av fordelane og innsparingane når det gjeld dette. Kjem ho til å revurdere sitt syn når det gjeld konkurranseutsetjing og privatisering?

Statsråd Erna Solberg: Jeg kommer ikke til å revurdere mitt syn når det gjelder privatisering og konkurranseutsetting. Det er forskjell på hvilke økonomiske effekter det har gitt avhengig av hvilke områder man har diskutert spørsmålet om konkurranseutsetting i forhold til. Det er ingen tvil om at i omsorgssektoren, knyttet særlig til sykehjem, er det mindre å hente. Samtidig har jeg lyst til å si at den rapporten som i dag er offentliggjort, også avviser alle representanten Magnhild Meltveit Kleppas påstander tidligere om at det blir dårligere kvalitet, og at det er den eneste grunnen til at det er funnet økonomiske besparelser.

Åtte kommuner har gjennomført konkurranseutsetting av sykehjem. De fleste av de kommunene har også opplevd at de har fått bedre økonomisk handlingsrom. De har fått mer stabilitet fordi de har en avtale over flere år, som tilbyderne har gitt en pris på. Det gir dem altså stabilitet i måten de skal styre sin økonomi på, som faktisk er større enn når de har det under egen produksjon. Samtidig viser det seg at kvaliteten er god!

Magnhild Meltveit Kleppa (Sp): Eg deler statsrådens oppfatning av at når det gjeld rapporten i dag, er det mange interessante sider ved den. Men han rokkar ikkje ved det faktumet at det er lite, for ikkje å seia ingen ting, å spara ved konkurranseutsetjing og privatisering.

Det er òg rapportar som viser det same når det gjeld kommunesamanslåingar, særleg i kommunar med lange avstandar og der folk bur spreidd. Ville det ikkje då rett og slett vera heiderleg å fortsetja langs den lina som statsråden heldt i sitt fyrste svar, der ho nemnde basistjenester og at ein må fokusera på dei? Ville det ikkje vore heiderleg frå Regjeringa si side å seia: No er det så stort sprik mellom oppgåver og midlar at vi fokuserer no på visse oppgåver som kommunane skal løysa, og så er det nokre oppgåver som det no ikkje lenger vert forventa at kommunane skal utføra?

Den faktiske situasjonen har no i tillegg, som eg forstår, vorte kraftig forverra sidan budsjettet vart lagt fram, fordi det kan vera snakk om ein svekt skatteinngang på inntil 2 milliardar kr.

Statsråd Erna Solberg: Basistjenestene i kommune er definert av Stortinget i form av det som er lovpålagte oppgaver som kommunene skal gjennomføre. Den viktigste måten å begrense og styrke konsentrasjonen

(Statsråd Solberg)

rundt basistjenester, er at man er tilbakeholden med å få flere områder hvor man får sterkere lovpålegg.

Dette storting har siden valget 2001 gått andre veien i forhold til å påføre kommunene flere oppgaver som det er gitt lovpålegg eller ønske om at Regjeringen skal lage lovpålegg om at kommunene skal gjennomføre.

Vi har vært tilbakeholdne bl.a. i forhold til barnehager, men også i andre saker om nettopp å påføre kommunene flere oppgaver, om en sterkere satsing på enkelte områder som i dag ikke er definert som basistjenestene gjennom lov- og regelverk, nettopp for at det i så fall vil gå på bekostning av andre ting. Vi vil komme tilbake, som jeg også sa i mitt svar, med invitasjoner til å lette på lovpåleggene, invitasjoner til å se på bedre kommuneforføring til neste år.

S p ø r s m å l 2 4

Fra representanten Geir-Ketil Hansen til forsvarsminneren :

«Hittil i år er det rapportert til Luftfartstilsynet at militære fly 16 ganger har vært innblandet i episoder som er karakterisert som lufttrafikkhendelser, dvs. farefulle situasjoner hvor militære fly har kommet for nær sivile fly eller helikoptre. Det er fire ganger høyere enn i hele 2001 og dobbelt så høyt som i 2000.

Hva vil statsråden gjøre for å forhindre ulykker og slike hendelser i framtiden?»

Presidenten: Dette spørsmålet er trukket tilbake.

S p ø r s m å l 2 5

Fra representanten Marit Nybakk til forsvarsministeren:

«Ifølge Dagsavisen 10. desember i år viste Riksrevisjonens gjennomgang at regnskapene i 6. divisjon bryter de statlige innkjøpsordninger. Eksemplene som nevnes, bidrar til å befeste inntrykket av sløsing i Forsvaret.

Hva har statsråden gjort for å sikre at tilliten til Forsvaret er høy også når det gjelder økonomistyring?»

Presidenten: Dette spørsmålet er utsatt til neste spørretime.

S p ø r s m å l 2 6

Øyvind Korsberg (FrP): Jeg har følgende spørsmål til miljøvernministeren:

«Det har oppstått en rekke konflikter mellom myndigheter og grunneiere/lokalsamfunn i forbindelse med gjennomføringen av verneplaner. Ved eiendomsskifte forutsettes det at tidligere eier informerer ny eier om eventuelt pågående verneplanarbeid. Det er også en rekke tilfeller hvor grunneiere ikke er godt orientert om verneplaner i området. En eventuell kjøper kan således i god tro kjøpe eiendom som det viser seg å være betydelig heftelse på.

Hva vil statsråden gjøre for å hjelpe disse?»

Statsråd Børge Brende: En offentlig regulering skal tinglyses på alle berørte eiendommer. Regelverket for tinglysing er bl.a. utformet for å ivareta kjøpers behov for å få nødvendig kunnskap om eiendommen, og som kan ha betydning ved overdragelse. Både selger og kjøper kan skaffe seg nødvendig informasjon om heftelser ved henvendelse til vedkommende tingrett.

Det er uheldig dersom en kjøper ikke på forhånd har fått nødvendig innsikt i alle relevante forhold knyttet til eiendommen. Ved enhver eiendomsoverdragelse bør derfor både selger og kjøper sørge for å få frem alle relevante opplysninger. Selger har plikt til å opplyse kjøper om alle forhold som har betydning for overdragelse av eiendommen. Samtidig har kjøper selv plikt til, og en interesse i, å skaffe seg nødvendig informasjon om eiendommen før inngåelse av kjøp. For kjøperen vil det være særlig viktig å innhente slike opplysninger dersom kjøperens egne planer for eiendommen forutsetter en vesentlig om-disponering i forhold til eksisterende bruk.

Når det gjelder pågående verneplanarbeid, for eksempel etter naturvernloven, skal igangsetting av slike planprosesser varsles til berørte parter, også grunneiere. Dette skal skje ved en skriftlig henvendelse fra planmyndigheten til grunneieren. I praksis vil dette si fra den fylkesmann som har fått i oppdrag å utrede vernespørsmålet. Oppstart av verneplanarbeid blir også kunngjort i lokalpressen og i Norsk lysningsblad, slik at alle blir varslet. Departementet har laget nærmere retningslinjer for behandlingen av saker etter naturvernloven, som er utgitt i et eget rundskriv. Tilsvarende retningslinjer gjelder for saker etter kulturminneloven.

Uavhengig av om en kjøper er i tvil om en selger har gitt alle relevante opplysninger, vil det være et godt råd å kontakte vedkommende kommune, eventuelt fylkesmannen, der vedkommende vil få alle opplysninger om pågående verneplanarbeid eller planlagte reguleringer.

Øyvind Korsberg (FrP): Jeg takker statsråden for svaret.

En del av de eiendomseierskifter som finner sted, skjer ofte innenfor samme familie. Det er vel da en viss mulighet for at verken selger eller kjøper foretar de nødvendige undersøkelsene gjennom henvendelse til tingrett osv., som statsråden opplyste om. Ved mange av disse eiendomssalgene er det ofte eldre personer som kanskje ikke helt vet nøyaktig hvordan de skal gå fram.

Mitt spørsmål til statsråden er: Vil statsråden ta et initiativ til å gjøre dette enklere og mer oversiktlig for dem som kjøper og selger eiendommer, enn det det er i dag, i og med at det er et stort problem for de kjøperne som blir rammet?

Statsråd Børge Brende: Meg bekjent er ikke dette et så veldig stort problem, men det er klart at vi er villige til å gå gjennom de rutinene som er på området, og vurdere disse. Poenget er at hvis man avhender en eiendom, må man gå gjennom de heftelsene og de servitutene som

hefter på eiendommen i grunnboken. Der står det om eventuelle lån som er på eiendommen, om området er en del av en nasjonalpark, et landskapsvernområde eller et naturreservat. Dette skal fremgå av grunnboken. Man må faktisk forutsette at man ved en eiendomsoverdragelse sjekker grunnboken, for der står det opplyst om eventuelle panteheftelser på eiendommen. Det vil altså være uklokt å kjøpe en eiendom uten å sjekke panteheftelsene. Da vil man kunne komme i en litt uheldig situasjon i forhold til de lån som eventuelt er på eiendommen.

Øyvind Korsberg (FrP): Jeg takker statsråden igjen for svaret.

Det siste kan jeg være helt enig i. Det oppstår likevel en del konflikter, kanskje spesielt der litt eldre folk og familie er involvert. I slike tilfeller er det et litt annet forhold mellom kjøper og selger enn det som er på det vanlige markedet, for å si det slik.

Statlige verneplaner og vernevedtak legger stor begrensning på eiendomsrett og mulighetene for næringsutøvelse i distriktene. Gjennomføring av flere verneplaner har i den senere tid skapt et høyt konfliktnivå mellom verneinteresser og mange lokalsamfunn. Dette var et problem Høyre var opptatt av tidligere, senest i 1999.

Har situasjonen rundt vernearbeidet blitt mindre konfliktfylt siden den gang, i og med at verneprosessen har hatt en voldsom eksplosiv utvikling under statsråden?

Statsråd Børge Brende: Jeg vil først bare igjen gjenta at hvis det allerede er slik at en eiendom er omfattet av et vern, fremgår det av grunnboken sammen med andre heftelser, og det vil da fremgå ved en eiendomsoverdragelse.

Når det gjelder vern av f. eks. landskapsvernområder og nasjonalparker, vil eventuelle innskrenkninger i den tradisjonelle bruken av eiendommen bli erstattet i henhold til de alminnelige rettsgrunnsetningene. Men som oftest vil man da kunne fortsette med den tradisjonelle driften man har hatt av en landbrukseiendom, både ved landskapsvernområder og ved etablering av nasjonalparker.

For øvrig har vi nedsatt et lovutvalg som skal vurdere de erstatningsmessige sidene ved dette. Foreslår utvalget endringer, får det tilbakevirkende kraft.

Presidenten: Dermed er sak nr. 1 ferdigbehandlet.

S a k n r . 2

Referat

Presidenten: Det foreligger ikke noe referat.

Møtet hevet 13.35.
